

Recull de entrevistes al Diari Última Hora de Palma de Mallorca

Entrevista efectuada el 22 d'agost de 1999.

MIQUEL ALZAMORA.

Des que en Cristófol Tauler obrí el meló a Estocolmo l'any 1929 en Tir Olímpic, Mallorca s'ha convertit en la terra que més campions del món ha donat per metre quadrat. Guillem Timoner fou el segon d'una llarga llista que ofereix el percentatge en esport d'un campió del món per cada cinquanta mil habitants empadronats a Balears. En el velòdrom de Vigorelli de Milà (Itàlia) començà la gran aventura individual d'aquesta terra de bons ciclistes. En Timoner va estirar el fil de la glòria fins a sis vegades (1955, 1959, 1960, 1962, 1964 i 1965), darrere han seguit el cabdell de la llegenda Joan Gomis (1961), Josep Amengual (1973, 1981 i 1985), Miquel Mas (1965), Joan Llaneras (1996, 1997 i 1998), Tomàs Estela (1972), Jordi Calafat (1983), Pepote Ballester (1994), Pere Carbonell (1996), Albert March (1998), Carles Moyà (1999) i el nostre personatge d'avui, Miquel Alzamora, formant parella amb Llaneras, que es proclamà el 27 d'agost de 1997 campió del món en pista en la modalitat americana, a la ciutat australiana de Perth.

En Miquel Alzamora Riera, nascut a Artà el 17 de gener de 1974, té encara molt de temps per endavant. La seva joventut i les seves condicions permeten augurar un llarg i brillant recorregut, encara, damunt la bicicleta, però la meta ja l'ha aconseguida: Entrar a la història del ciclisme com a campió del món. Ja no hi ha més enllà com a esportista, només la satisfacció de repetir i superar el mític llistó col·locat per en Timoner. "El meu objectiu és guanyar més campionats del món que ell", diu convençut un Alzamora que sofrí una inesperada ensopegada a la tornada de la seva gesta australiana, precisament quan es preparava per al següent campionat del món, la qual cosa ha frenat les seves aspiracions: "Baixant del Puig Major vaig caure de la bicicleta amb tan mala sort que vaig pegar amb el cap contra una pedra de la vorera. Em varen haver d'operar per llevar-me un coàgul del cap i això, que ocorregué el mes d'abril, em trencà la temporada. Vaig anar al mundial de Bordeus, però vaig quedar vuitè", conta.

Però en Miquel Alzamora manté intacte els seus somnis d'esportista, forjats des de molt jove, quan decidí deixar els llibres i pujar-se a la bicicleta.

“Vaig intentar fer BUP en el col·legi de Sant Salvador d'Artà, però no vaig acabar. No m'anava bé i estava cansat d'estudiar. Jo no vaig estudiar perquè el meu pare a la seva època no tingué l'oportunitat de fer-ho, no vaig estudiar perquè no m'agradava i punt. A més, quan acabava d'entrenar tenia poc temps i poques ganes per posar-me a estudiar”, assegura. “Vaig començar molt jove la meva carrera de ciclista. Als vuit anys, com a benjamí, ja participava a les quatre curses que s'organitzaven de la categoria a Artà. Com a aleví em deixaven córrer en pista i així em vaig aficionar en aquesta especialitat”, afegeix.

N'Alzamora continua el seu relat: “Quan vaig arribar a la categoria de cadets ja vaig anar a córrer a Santa Margalida amb en Tauler i després de juvenil i els primers tres anys d'amateur a Moscarí. Després vaig enrolar-me en un equip de Burgos, el Cropusa, per fer ruta. Hi vaig estar des de 1995 fins a 1998 i vaig guanyar algunes curses. Fou una experiència positiva. Allí no podia entrenar en pista, però a Mallorca tampoc entren en pista, faig carretera, la pista la deix quan vaig amb l'equip nacional”. I afegeix: “La pista sempre l'he dominada. De cadet ja vaig guanyar la medalla de bronze en el Campionat d'Espanya i en 1997 vaig aconseguir les màximes metes. Vaig arribar al més alt: campió del món”. 1997 és un any meravellós en la vida professional d'en Miquel Alzamora. Perquè en efecte, és l'any que tocà la glòria. “En 1997, entre maig i juny, vaig córrer dues proves del que es denomina Copa del Món. A Cali (Colòmbia), i a Trelertown (Pensilvània, Estats Units), vaig quedar tercer en persecució per equips, juntament amb Alperi, Herrero i Gálvez, i primer a l'americana junt a Joan Llaneras”, conta. Però el millor encara havia d'arribar: “Després de les dues proves de la Copa del Món vaig anar al Mundial que es disputà a Perth (Austràlia), on, formant equip amb en Joan Llaneras, de Porreres, el 27 d'agost guanyàrem el campionat del Món en la modalitat de 50 km a l'americana. Sabíem que teníem possibilitats, però nosaltres no érem els favorits, els favorits eren els italians Martinello i Villa”, afegeix.

“El més maco era ésser campió del món als 23 anys i adonar-te que el que has aconseguit realment val la pena. Tots els sacrificis que has fet es veuen recompensats. A més, de sobte et surten un munt d'amics”, diu. “Tanta sort que et surten amics, perquè les primes que em donaren per ésser campió del món no són com per tirar coets”. La Federació Espanyola de Ciclisme ens donà mig milió de pessetes, per repartir entre en Llaneras i jo. Quant a la UCI, ens donà 300.00 pessetes a cada un, que és el que ens corresponia per haver guanyat un títol. Un ciclista sempre està mal pagat, tot el contrari que un futbolista, que no fa quasi res i cobra molts de doblers”, postil·la .

APUNT

El mundial de Berlín i l'Olimpíada de Sydney.

“El més maco que m’ha ocorregut fins ara ha estat la rebuda que em feren a Artà quan vaig tornar d’Austràlia amb el títol de campió del món”, recorda en Miquel Alzamora, que troba paraules per descriure l’emoció que sentí en veure tots els seus paisans apinyats entorn a la seva figura.

Tal vegada per això en Miquel Alzamora té un deute pendent amb el seu poble i s’esforça per seguir millorant en la seva carrera de ciclista professional. El pròxim mes d’octubre tornarà a provar sort en el Mundial que se celebrarà a Berlín (Alemanya), i l’any 2000 perseguirà el seu somni d’aconseguir la medalla d’or en el Jocs Olímpics de Sydney. Austràlia li va bé. “A l’Olimpíada d’Atlanta (Estats Units), en 1996, vaig estar com a reserva. Ara esper participar en la de Sydney”, assegura.

En 1998 Miquel Alzamora Riera es proclamà campió d’Espanya de persecució olímpica formant equip amb en Joan Llaneras, Tauler i Jorge García. És el seu darrer títol important.

En ciclisme en ruta Alzamora és també una de les figures mallorquines d’aquest final de mil·lenni, junt amb en Joan Horrach , Emili Moragas i Joan Adrover. En pista és ja campió de llegenda.

D.N.I

NOM Alzamora Riera, Miquel.

NASCUT A Artà El 12 -2-1974.

FETS LLEGENDARIS:

Campió del món de ciclisme.

Entrevista efectuada el 16 de maig de 1999.

ANTONI AMENGUAL.

Un centenar de ceps en un ben conreat terreny i una casa des de la terrassa de la qual es domina una bona vista de Binissalem. Aquest és el privilegiat mirador de n'Antoni Amengual Salom, que viu en plena maduresa una vida pacífica i quasi retirada, com si volgués fer honor al doble vessant històric del seu poble. Per una banda, el vi, de les excel·lències del qual ja existeix documentació l'any 1339. Per altra, la calma, ja que Binissalem prové del mot àrab Banu Salam que significa “fill de la pau”.

Antoni Amengual sembla haver entrat a més en aquesta espiral en la qual la nostàlgia quasi fa mal. Com si els records fossin com ferides obertes:

“Tenia dos anys quan morí el meu pare, deien que d'un constipat mal curat en uns temps en què no hi havia penicil·lina. El cas és que ens deixà i a mi allò d'ésser fill únic em produí bastant infelicitat perquè havia d'anar a cercar les alegries fora de casa. Fins on arriba la meva memòria, record els partits de futbol al carrer amb una pilota feta de pedaços. No teníem quasi res, però tal vegada per això érem una joventut sana que cada dia ens inventàvem un joc diferent per estimular la nostra imaginació de futur”, conta.

Llorenç Amengual Riera s'anomenava el seu pare que n'Antoni gairebé no conegué. Era un home recte i treballador, carregat sempre de grans plans, que es casà amb Caterina Salom Saletas, nascuda a Marsella (França), en el si d'una família d'emigrants.

Col·legi de les monges trinitàries a Binissalem i després, amb set anys l'angelet, intern en els Teatins del carrer del Vi de Palma, darrere el Consolat de Mar. Després dels Teatins de Palma, al col·legi sant Tomàs d'Aquino d'Inca, on si no es distingí pel seu saber almenys deixà constància de les seves aptituds per a l'esport:

“Un grup d'alumnes del col·legi competia a Palma en unes proves atlètiques. Jo estava d'espectador quan vingueren a avisar-me que un s'havia posat malalt i em demanaren que ocupés el seu lloc. Em deixaren unes sabatilles, vaig veure que col·locaven uns obstacles que havia de saltar. Jo mai havia fet allò, però com era àgil i ràpid vaig córrer, vaig guanyar i em vaig proclamar campió de Balears de 110 metres obstacles... amb el nom de Gabriel Marquès, que era el company al qual havia substituït. En futbol del Juvenil Binissalem vaig passar al Juvenil del Mallorca”, recorda Amengual.

El destí, que és capritxós, li reservava un moment de glòria. Essent juvenil mallorquinista el Barcelona s'interessà pels seus serveis, però el Mallorca, que havia ascendit el seu primer equip a Primera Divisió, no el deixà anar-se'n. S'evaporà així una immillorable oportunitat de prosperar.

“Aquella decepció de no poder anar a provar amb el Barcelona passà inadvertida per a mi. Havia arribat quasi paral·lelament al gran moment de glòria personal que vaig tenir quan em cridaren, com a representant de Balears, per formar part de la Selecció Espanyola de juvenils que s'havia

d'enfrontar a Itàlia ni més ni manco que en el Santiago Bernabéu de Madrid. Puc dir amb molt d'orgull que he estat el primer internacional del futbol mallorquí”, ressalta amb legítim orgull.

Però el Mallorca mai s'ha distingit per donar oportunitats a la gent de casa i tenint en compte que Juan Carlos Lorenzo comptava amb una nodrida nòmina d'extremes –Antoni Oviedo, Hugo Villamide i Rodríguez II- decidí cedir n'Amengual al Club Esportiu Soledat, on va estar la temporada 1960-61, i després li donaren la baixa. D'internacional juvenil i tot el que d'expectativa de futur implicava, havia passat a veure's en el carrer. Fou un cop molt dur per a la seva moral.

“Amb divuit anys allò quasi m'esfondrà. Fou una bufetada moral increïble. Vaig estar a punt d'anar a prova a l'Alaró quan vaig rebre un telegrama del F.C. Barcelona per a què em presentés a les oficines del club. Vaig viatjar a Barcelona i el motiu de la cridada fou que el Figueres volia fitxar-me. Jo no sabia on era Figueres en el mapa, però vaig fitxar. A meitat de temporada vingueren a cercar-me de l'Sporting de Gijón”, conta.

En El Molinón era cèlebre aquella davantera integrada per Montes, Biempica, Vega Arango, Pocholo i Amengual. Les espectaculars curses per la banda de n'Amengual li havien valgut que els grans es fixessin en el seu joc: el 24 de gener de 1968 fou traspasat al Sevilla. No tingué sort. Primer perquè en el millor partit de la seva vida, quan havia marcat els dos gols del Sevilla a l'Atlètic de Madrid en el Vicente Calderón, es trencà un peu.

“El futbol com tot, és qüestió de sort. Quan es deia que em volia fitxar l'Atlètic de Madrid per reemplaçar a Enrique Collar, vingué aquesta lesió. I quan em recuperava d'aquesta, la malaltia. Agafàrem les febres de Malta. Jo vaig estar hospitalitzat prop de sis mesos i la meva dona també. Em traspasaren al Castelló i allí vaig acabar la meva singladura per la Península”, postil·la.

APUNT.

Una altra greu lesió jugant amb el Constància.

Antoni Amengual Salom es casà el 7 de juliol de 1965 amb Antònia Bennasar Vich. Junts visqueren la terrible malaltia infecciosa que els produí un formatge en mal estat comprat en un supermercat de Sevilla. Les febres de Malta precipitaren el retorn del futbolista i la seva esposa a la casa de Binissalem.

Després de deu anys a la Península –Figueres, Sporting de Gijón, Sevilla i Castelló- el 30 de juny de 1971 Amengual fitxà pel Binissalem. En la temporada 1972-73 en Miquel Llompart Mora el convencé per a què fitxés pel Constància. “Em seduï la idea de fitxar pel Constància perquè el

projecte d'equip era bo. L'entrenador era Sàtur Grech i hi havia altres jugadors, Parma, Moreno i Gual, que com jo mateix havien estat també a la Península", recorda n'Amengual. "Però en el Constància també em perseguí la mala sort i en un partit contra el Poblense em vaig trencar els lligaments del peu esquerre. Vaig haver de penjar les botes", afegeix. Des d'aleshores, tranquil·litat, amb una aturada en la política ja que fou batlle de Binissalem per les llistes d'U.C.D. Hi va estar una legislatura. El temps just per saber que la política no estava feta per a ell. El futbol en canvi sí.

D.N.I

NOM Amengual Salom, Antoni

NASCUT A Binissalem EL 28 -4 -1942.

FETS LLEGENDARIS:

- Primer Internacional Juvenil mallorquí.

Entrevista efectuada el 20 de juny de 1999.

JOSEP AMENGUAL.

"El meu pare treballava com a xofer a GESA, però com no guanyava el suficient per mantenir la família les seves hores lliures les dedicava a pescar sípies que després la meva mare les venia per les cases". En Josep Amengual té una història apassionant. Tocat per la desgràcia des de molt nin, només la seva gran força de voluntat l'ha dut a ser un d'aquests privilegiats mallorquins que pot posar junt al seu nom unes paraules màgiques: campió del món. De família humil, en Josep fou el major dels quatre fills que va tenir el matrimoni de Josep Amengual Vidal i Margarita Domingo Hernández, nascuda a Palma encara que de pare granadí. Per a en Josep Amengual recordar la infantesa és com reviure un malson. Fou una infància penosa per culpa d'un error mèdic que el deixaria coix per

a tota la vida. Tenia llavors sis anys i es frustrà la il·lusió de jugar a futbol com feia el seu pare, que jugava com a mig volant a Primera Regional amb el Soledat. Perquè en Josep Amengual havia nascut en el barri de la Soledat, encara que molt aviat la família es traslladà a El Molinar.

“Quan jugava una caiguda em produí un fort dolor a una cama. Em miraren i em trobaren un tumor al maluc esquerre. El metge digué que era un tumor blanc, és a dir, benigne. Total, varen creure que una possibilitat de curar-me era enguixar-me fins a la cintura i així ho feren. Vaig anar enguixat durant sis mesos, però no millorava, Tot el contrari, empitjorava, fins que un dia el meu pare, que tenia el geni curt, s’enfadà, agafà unes tisores, em llevà el guix i em dugué a un altre metge, que quedà tan horroritzat que ordenà que m’operessin. Però estava tan prim que varen haver d’engreixar-me abans de passar pel quiròfan. A causa d’aquesta operació em vaig quedar quasi inútil de la cama esquerra, amb moltes dificultats per caminar”, conta resignat.

En aquell quiròfan, amb aquella barbaritat palesa d’enguixar per fer front un tumor, “moria” l’home capaç de moure’s amb la mateixa facilitat que els altres i naixia en Josep Amengual peix. Naixia el “peix humà”. Capaç de nedar amb l’elegància d’un esqual i pensant a l’aigua amb la calculada fredor d’aquell qui sap que està en el seu millor ambient.

“Vaig anar molt de temps amb crosses. Tots els jocs que els altres nins feien –futbol, curses, salts, etc.- s’havien acabat per a mi. El que més em convenia era nedar i com ja vivíem en El Molinar a vint metres de la mar, dins l’aigua em trobava bé. Nedant era una altra cosa, tenia la impressió que em desplaçava amb facilitat. Després el meu pare em comprà unes ulleres i uns peus d’ànec i jo em vaig construir un arc i unes fletxes per veure si caçava qualche peix. Era un indi a la mar. Em sentia feliç”, diu. “Prop de la meva casa hi havia una fàbrica d’articles de pesca, Casa Beltran, i jo aviat me les vaig enginyar per entrar a treballar allí. Aviat vaig ésser el muntador de totes les escopetes d’aire comprimit. Allí venien pescadors d’aquella època com Marià Bonet, Bernat Martí i Martí Pons que em contaven aventures que incrementaren la meva afecció per aquell esport”, conta. Tres anys va treballar en Josep Amengual muntant escopetes d’aire comprimit a Casa Beltran. Però el seu pare, que a més de tenir el geni curt era caparrut, volia col·locar-lo a la seva empresa: “El meu pare treballava a GESA i no estigué content fins que em col·locà allí. Deia que com era una empresa de l’estat el pa el tenia assegurat per a tota la vida. Però no fou fàcil entrar-hi, ja que vaig haver d’estudiar Mestria Industrial, el que em resultà bastant complicat. Tenia aleshores setze anys i no m’havia mogut mai d’El Molinar. Veia Palma de lluny, quasi sempre des de la mar, però ni tan sols hi havia estat, malgrat la proximitat. Tenia un enorme complex d’inferioritat”, afegeix.

En Josep Amengual començà a treballar a GESA en 1961 i va estar a l'empresa durant nou anys. Era bobinador i guanyava tres mil pessetes cada mes. “En 1963 vaig participar com a juvenil en el meu primer campionat de Balears i vaig quedar campió. A mesura que anava destacant en la Caça Submarina començaren a arribar alguns patrocinadors i això em decidí a deixar GESA. A partir d'aquest moment, amb molt de temps per entrenar, ho vaig començar a guanyar tot, inclòs el Mundial de 1973”, recorda.

En Josep Amengual, en efecte, ho ha guanyat absolutament tot a la Caça Submarina, l'activitat que l'ha convertit en una autèntica llegenda per als afeccionats de tot el món. Ha estat el campióníssim per excel·lència en un esport tan marcadament amateur que l'únic que li han donat ha estat un trofeu i les gràcies. Molt propi d'aquí, per altra banda. “El més important per a mi són els tres campionats del món que he guanyat. El de 1973, perquè fou el primer i això sempre produeix una emoció especial, el de 1981 perquè el vaig aconseguir a Brasil en unes aigües que no coneixia i el de 1985, el títol més entranyable per a mi, perquè vaig ésser campió del món a les aigües de Muro, davant de la nostra gent”, postil·la.

APUNT.

Josep Amengual té un carrer amb el seu nom en El Molinar.

En Josep Amengual coneixia la zona submarina de Can Picafort, on se celebrà el Mundial de Muro 1985 de Caça Submarina per iniciativa del doctor Joan Ballester Moragues, com qui coneix la sala d'estar de casa seva. Pam a pam, forat per forat en el fons d'unes aigües que ha explorat anys i anys amb una perseverança envejable, i amb seguretat, segons confessa: “Sempre he estat prudent i mai he passat moments difícils davall aigua. Ni tan sols en el Mundial de Cuba amb la mar infestada de taurons que no podies caçar perquè no puntuaven. Un se m'acostà més del necessari i el vaig matar amb un encertat tir entre els ulls. A Mallorca, durant tots els anys que duc practicant la caça submarina, he vist tres taurons i a més a més el mateix dia. Un a les aigües de Cabrera i dos a la Cala de Sant Vicenç, però passaren absolutament de mi. Crec que s'havien perdut”.

N'Amengual se sent satisfet de l'activitat escollida per realitzar-se com a persona: “Vaig triar un esport molt minoritari, però adequat per a les meves condicions físiques. Em sent realitzat com a persona i ben pagat perquè en El Molinar ho han reconegut posant el meu nom a un carrer, la qual cosa m'omple de legítim orgull.”

D.N.I

NOM Amengual Domingo, Josep.

NASCUT A Palma EL 19 -1 -1944.

FETS LLENDARIS:

- Tres vegades campió del món de Caça Submarina.

Entrevista efectuada el 20 de maig de 2001.

DAMIÀ AMER.

Amer, com Mangriñán, ha estat presoner d'un instant. Si el valencià es féu famós nacionalment pel seu marcatge a Alfredo Di Stéfano a Chamartín, fins al punt que contem que l'única vegada que "La Sageta Rossa" va poder lliurar-se del seu implacable marcadore va ésser quan s'acostà a la banqueta per beure aigua, el pobler visqué el moment de glòria que tots els humans tenim dret amb el marcatge que féu a Diego Armando Maradona el 22 de gener de 1984 en el Camp Nou, al final d'aquest partit, que acabà en empat a un, l'astre argentí no només felicità el seu marcadore sinó que li degué quedar una espècie de síndrome d'Estocolm perquè va estar diversos anys felicitant-lo per Nadal. "Jo vaig estar molt centrat i en Diego no estava al cent per cent perquè sortia d'una lesió. Va ésser amable amb mi perquè em demanava tranquil·litat, com si temés que li donés alguna puntada de peu. Amb qui es discutia molt dins del camp era amb Bernd Schuster: ambdós volien ser gallets. En acabar el partit Maradona em felicità i a partir de llavors durant molts d'anys m'enviava una postal per Nadal", recorda Damià Amer.

Tan espectacular seria la cosa que encara avui els estudiosos del futbol comparen un i altre marcatge, que la veritat foren implacables, però també impecables per la seva correcció. "Tallà millor Magriñán en Di Stéfano que Amer en Maradona? Només hi ha un acord possible: els dos marcatges foren sublims. "Un bon marcadore ha d'ésser ràpid, constant i molt sacrificat perquè a un futbolista el que li agrada és jugar i quan fas un marcatge ets destructiu i quasi no tens la pilota. No la tens tu i no la té l'altre, per la qual cosa és com si ambdós equips juguessin amb un home menys", conta amb coneixement de causa n'Amer.

"A la meua època el Mallorca basava les seves armes a destruir el joc del contrari, ara no, ara ens respecten pel bon futbol de construcció que

practica l'equip", afegeix com si volgués disculpar-se per una acció puntual que l'ajudà a pujar vers la fama. "A partir d'aquest marcatge a Maradona ja vaig jugar més freqüentment, encara que el diumenge següent vingué l'Atlètic de Madrid al Lluís Sitjar i Marcel Domingo em deixà a la banqueta. No em vaig queixar de res perquè per a mi el fet d'haver jugat en el Camp Nou ja m'omplia d'orgull, i això que des de nin sempre m'ha atret més el Reial Madrid i somiava ser com Amancio", assegura.

El que són les coses: en la visita del Barcelona al Lluís Sitjar, en la primera volta els blaugrana s'imposaren amb un contundent 1-4, amb gols de Schuster, Maradona, Víctor i Esteban. A la banqueta mallorquinista hi havia un tècnic basc, Koldo Aguirre, que no comptava per res amb n'Amer. A mitjans de novembre Marcel Domingo es va fer càrrec de l'equip. "Marcel Domingo em féu debutar a Primera uns minuts en el camp del Betis, substituint en Juani. Fou el 27 de novembre de 1983, i no vaig tornar a comptar per al míster fins al partit famós del Camp Nou. Vaig saber que marcaria en Maradona per la portada d'Última Hora i em semblà que l'entrenador volia enfonsar-me. Després en el vestidor Marcel Domingo em digué que confiava molt amb mi i la veritat és que tot em sortí bé i a més empatàrem", conta un Amer que recorda com si fos avui les alineacions del que seria el partit que més acabaria marcant-lo dels cinquanta-tres que disputà en total a Primera Divisió amb el Mallorca. Pel Barcelona, el gol fou obra de Marcos, jugaren Artola, Sánchez, Migueli, Alesanko, Julio Alberto, Alonso (Rojo), Víctor, Schuster, Maradona, Marcos i Carrasco (Quini). El gol mallorquinista fou obra de Verón i l'equip formà amb Zubeldía, Izquierdo, Sabido, Gallardo, Zuviría, Riado (Juani), Amer, Delgado, Martínez, Verón i Armstrong (Orellana). "Malgrat la gesta en el Camp Nou aquesta temporada perdérem la categoria i tornàrem a Segona. En realitat, de les nou temporades que he estat en el Mallorca, quatre les he jugades a Primera i cinc a Segona. He viscut tres ascensos a Primera Divisió, encara que dels tres el més emocionant per a mi fou l'aconseguit a Las Gaunas front a l'equip de Logronyo, per damunt fins i tot dels minuts dramàtics viscuts en el Santiago Bernabéu", recorda Amer d'un final de Lliga, aquella 1982-83, no apta per a cardíacs. "Quan faltaven tres partits necessitàvem un punt per assegurar matemàticament l'ascens: El primer partit el perdérem en el camp de l'Hèrcules, el segon el perdérem a casa amb el Cadis i el tercer també el perdérem en el Bernabéu contra el Castilla. El miracle vingué amb la maneta que ens donà el Rayo quan guanyà al Deportivo de la Corunya a Riazor", postil·la.

APUNT.

Un futbolista anomenat coratge.

Damià Amer Munar nasqué a sa Pobla el 4 de setembre de 1958. “Quan jo tenia deu mesos el meu pare Martí Amer Capó, que tenia vint-i-set anys, va morir en un accident de moto quan tornava de veure jugar el Poblense a Pollença”, conta n’Amer, qui per ajudar la seva mare es posà a fer feina molt aviat de lampista. Ofici que compartia amb el futbol. “Vaig jugar en el Poblense fins els vint-i-tres anys. Vaig tenir com a entrenador Antoni Oviedo, que m’ensenyà molt. En aquella època el Poblense era tan important com el Mallorca. Record que anaves al Lluís Sitjar i el camp estava horrorós i els vestidors semblaven d’un club que estava a punt de desaparèixer. Amb l’arribada d’en Miquel Contestí és quan el Mallorca començà a consolidar-se i des de llavors ha anat cap amunt com a club, encara que el Mallorca d’abans amb el d’ara no se semblen gens. Ara és un club molt professional”, afegeix un Damià Amer que arribà al Mallorca ben avançada la temporada 1981-82. “Pel gener de 1982 em cridà Miquel Contestí per demanar-me si volia ser jugador del Mallorca. Vaig acceptar i el dia de Reis entrava en el Lluís Sitjar i fins ara, que estic en el club com a delegat del primer equip”, postil·la.

D.N.I

NOM Amer Munar, Damià.

NASCUT A Sa Pobla EL 4 –9 –1958.

FETS LLEGENDARIS:

Futbolista de Primera Divisió.

Entrevista efectuada el 3 d’octubre de 1999.

TOMEU ANTICH

Com tants de mallorquins d’aquella època anterior al “boom” turístic, en Tomeu Antich emigrà a Veneçuela per cercar un millor horitzó econòmic. Se’n va anar a fer les Amèriques i sis anys més tard tornà a Algaida amb dos segells de glòria. Un: amb un any i mig d’edat, va dur el seu primer fill,

anomenat Francesc, que amb el temps arribaria a ésser president del Govern de les Illes Balears. Dos: passa per ser el primer futbolista mallorquí que triomfà plenament a Sud –amèrica, terra de bons porters per afegitó, ja que defensà la porteria de la Selecció Venecolana absoluta, encara que fos en uns pocs partits amistosos. També fou campió de Lliga en la Primera Divisió de Venèçuela amb el ‘Banco Provincial’. “Vaig jugar amb la Selecció Venecolana perquè la normativa de l’època permetia que juguessin tres estrangers. Tots els partits que vaig disputar foren de preparació per a la Copa d’Amèrica, que jo no vaig anar a jugar perquè vaig tornar a Mallorca: havia d’invertir els diners que havia guanyat, que no eren molts, però com me n’havia anat d’Algaida tan pobre, tan pobre que vaig tornar mig ric i amb una gran experiència al darrere. Com a futbolista em vaig sentir realitzat a Venèçuela, perquè allí vaig assaborir el que era ésser campió. Quan me’n vaig anar de Palma a Caracas jugava a l’Atlètic Balears gratis i cobrava vuit-centes pessetes mensuals com a picapedrer. Allà cobrava divuit mil pessetes mensuals per només jugar al futbol pràcticament, ja que la feina en el Banc que donava nom a l’equip de Primera Divisió en el qual jo jugava era com una espècie de tapadora. Em dedicava a no fer res, jo que sempre havia estat un home treballador, i això m’avorria enormement”, conta Antich. “En els set partits amb la Selecció Nacional de Venèçuela no em feren cap gol. És més: record haver aturat tres penals”, afegeix amb orgull.

Sud –amèrica marca un abans i un després en la vida d’aquest home. El pas d’en Tomeu Antich per Venèçuela fou breu, però intens. Com intensa havia estat la seva existència a Algaida. Veiem: Neix l’11 de setembre de 1928 en el si d’una família modesta on el pare, Francesc Antich Fiol, carnisser de professió, casat amb na Caterina Trobat Oliver, germana del pare del qui seria famós ciclista Andreu Trobat, ha de treballar de sol a sol per treure endavant els seus sis infants, cinc fills i una filla. “Deien en aquell temps que els fills venien amb un pa davall el braç. Nosaltres vàrem tenir la panera plena tota la setmana”, fa broma. “La veritat és que vaig passar una infantesa molt trista. Tenia vuit anys quan va esclatar la Guerra Civil i sempre estava temorenc. Un no guanyava per ensurts, com el que em donaren una vegada que amb el meu pare tornava de cercar un xot per a la carnisseria i un individu amb un mosquetó se’n dugué el meu pare. També se n’havien endut un oncle i el pare de n’Andreu Trobat. Tanta sort que no va passar res greu perquè els deixaren lliures de matinada, però la por no me la llevà ningú”, afegeix, seriosament. El seu pare tenia una carnisseria, però en Tomeu havia d’ajudar l’economia familiar treballant en el camp i estudiant durant les nits amb un capellà que venia de Sencelles. Quan tenia un moment lliure parlava de la seva passió que tenia pel futbol. “Des d’on record m’agradava ésser porter. Les primeres genolleres que em compraren les revestiren amb el feltre d’un capell vell perquè fossin més

aparents”. “El meu primer equip fou el Santiago, que era de la parròquia. En fundar-se l’Algaida, érem quatre germans Antich a l’onze titular: Joan, Tomeu, Francesc, Llorenç i jo. El meu germà petit, Antoni, que també era porter i no podia llevar-me el lloc, jugava a l’Espanya de Lluçmajor”. El fet indiscutible és que els cinc al·lots de la família Antich Trobat havien sortit esportistes, encara que només en Tomeu arribaria a professional”. “De l’Algaida vaig passar al Montuïri , però només una temporada perquè em tocà fer la mili a Àfrica i em destinaren a Río Martín, a sis quilòmetres de Tetuan. Jo vaig jugar en el Río Martín, però aquella temporada, 1950-51, l’Atlètic Tetuan havia ascendit a Primera Divisió i en el quarter tenia per company Humanes, que era defensa central”.

“Any i mig després vaig tornar a Mallorca i vaig fitxar per l’Atlètic Balears, que estava a Segona Divisió. No em donaren res pel fitxatge: només em pagaven el transport. Per cert, que el conductor de l’autocar que feia la línia Palma –Felanitx –Palma, amb aturada a Algaida, era en Gabriel Barceló, avui un dels grans del turisme, que sempre volia que m’assegués al seu costat perquè ell a la vegada jugava de davanter en el Felanitx”. “La de l’Atlètic Balears fou una època en la qual vaig treballar molt. Vaig estar dues temporades a Son Canals, una a Segona Divisió i una altra a Tercera Divisió. Això sí, alternant el futbol amb la meva feina de picapedrer a Algaida. Després vingué allò d’anar-me’n a Veneçuela” postil·la en Tomeu Antich que ha vist com el seu fill Francesc s’ha dedicat a la política i la seva filla, Caterina, a la Universitat.

APUNT

Els germans Font canviaren la seva vida d’emigrant.

“Dos germans meus se n’havien anat a Veneçuela a fer feina de picapedrers i els anaven bé les coses, així que m’aconsellaren que em casés i me n’anés allà amb ells. I això és el que vaig fer, em vaig casar el 20 d’octubre de 1956 amb la meva al·lota de tota la vida, Maria Oliver Portell, també d’Algaida, i ens anàrem a Caracas a veure què passava”, conta.

“Una vegada a Caracas vaig començar a treballar de picapedrer, fins que un dia em vaig trobar amb dos mallorquins, els germans Nicolau i Tomeu Font, que em coneixien de l’Atlètic Balears perquè ells havien jugat a Sóller, i em posaren en contacte amb els directius del Banc Provincial, que en aquella època era un dels equips de futbols punters a Veneçuela”, afegeix.

Aquella circumstància canvià el seu futur d’emigrant. Llavors en Tomeu Antich passà a ser un emigrant de luxe, dels que sortien en els diaris i als noticiaris de ràdio.

“El futbol, en efecte, canvià la meua vida a Veneçuela. Fitxà pel ‘Banco Provincial’ a canvi d’un lloc de treball, però la veritat és que treballar, treballava poc”, postil·la un Tomeu Antich que tornà de la seva aventura americana en 1962, amb trenta-quatre anys d’edat, i que com a porter es féu famós per la seva agilitat i reflexos.

D.N.I

NOM Antich Trobat, Tomeu.

NASCUT A Algaida L’11-09-1928

FETS LLEGENDARIS:

Campió de Veneçuela.

Entrevista efectuada el 22 d’abril de 2001.

DIEGO BALAGUER.

En una època en què l’arbitratge mallorquí pintava a Primera Divisió, Diego Balaguer García fou víctima d’una de les cacicades federatives més sonades de la història del futbol espanyol. Tot va començar el 9 de març de 1975, a l’estadi ‘El Helmántico’ al final d’un Salamanca –Barcelona que acabà amb triomf mínim del conjunt local que tenia en els argentins D’Alessandro i Rezza les seves figures. En el túnel de vestidors hi hagué algunes discrepàncies. “Gallego em digué fill de puta i jo ho vaig reflectir a l’acta. El Comitè de Competició el sancionà amb tres partits i jo em vaig oblidar del tema”” conta Balaguer.

Fins aquí, tot correcte. El pitjor vingué després, en rendir-se la Federació Espanyola de Futbol a les pressions del Barcelona. “Gallego va estar un partit sense jugar, però al següent viatjà a Las Palmas, precisament en el Las Palmas –Barcelona que havia de dirigir jo. Quan em trobava ja a Las Palmas vaig rebre un telegrama de la Federació on em comunicaven que seria substituït i que l’àrbitre del partit seria el gallec Orellana, qui per cert utilitzà els meus jutges de línia, Eusebi Pascual Segura i Emilio de la Cámara Pedrona, que havien viatjat amb mi des de Palma”, diu un Diego

Balaguer que avui en dia encara no pot dissimular l'enorme enrabiada que li produeix aquella indignitat federativa "La Federació Espanyola no només va retirar el càstig al jugador, sinó que em sancionaren a mi amb sis partits de suspensió. No vaig poder suportar aquesta injustícia, entre altres coses perquè en vint-i-quatre anys d'arbitratge mai m'havien cridat l'atenció per res, i vaig penjar el xiulet", afegeix.

Plovia damunt banyat a la Lliga espanyola i Diego Balaguer, sense tenir cap culpa, va pagar els plats romputs. Plovia damunt banyat entre el Barcelona i els àrbitres perquè un mes abans d'aquest incident en el túnel de vestidors de 'El Helmántico' en el qual es veié involucrat Balaguer, concretament el 9 de febrer, però a La Rosaleda, a Orrantía se li ocorregué expulsar a Johan Cruyff per doble amonestació i aquest es negà a abandonar el terreny de joc. Durant cinc minuts el joc va estar paralitzat fins que, a la fi, l'holandès del Barça accedí a anar-se'n anticipadament a la dutxa. Com en aquella oportunitat la Federació i el Barcelona no pogueren practicar allò de caçar el caçador, perquè l'escàndol havia estat massa evident, després s'acarnissaren amb el pobre Diego Balaguer perquè tot havia ocorregut en el túnel amb pocs testimonis i era la paraula d'un (Balaguer) contra la paraula de l'altre (Gallego), a més que el Barcelona practicava l'esport favorit dels poderosos d'anorrear el feble. L'escarment en el cap de Balaguer va repercutir en el cap de tota la resta d'àrbitres. Però el fet és que el palmesà fou la víctima propiciatòria. "Des de llavors no he tornat mai més a un camp de futbol. Vaig acabar fastiguejat", comenta. El 9 de març de 1975, per tant, Diego Balaguer García signava la seva darrera acta com a àrbitre. Amb lletra pulcra i ben clara havia anotat les alineacions. Pel Salamanca jugaren D'Alessandro, Iglesias, Ángel, Lanchas, Enrique, Rezza, Álvarez, Jorge, Soler, Rial i Sánchez Barrios. I pel Barcelona ho feren Mora, Torres, Migueli, Albadalejo (Gallego), Juan Carlos, Heredia, Cos, Martí Filosía, Pérez i Costas. El president de la Federació Espanyola era en aquell temps José Luis Pérez Payá, que només dos mesos després d'aquesta cacicada a Diego Balaguer deixaria el seu lloc a Pau Porta Bussoms. Aquesta temporada que Balaguer deixà l'arbitratge, després de sis anys a la màxima categoria, el Madrid es proclamà campió amb cinquanta punts, segon seria el Reial Saragossa, amb trenta-vuit punts, i tercer el Barcelona amb trenta-set punts. Curiosament, la mateixa jornada que Balaguer va tenir l'incident amb Gallego, un personatge històric en l'esdevenir del Mallorca, l'argentí Juan Carlos Lorenzo, protagonista com a jugador –entrenador dels ascensos consecutius de Tercera a Segona Divisió i de Segona Divisió a Primera Divisió del Mallorca, entre 1957 i 1959, era cessat com a entrenador de l'Atlètic de Madrid i substituït per Luis Aragonés, que penjà les botes per iniciar la seva dilatada i esplendorosa carrera de "míster". Amb tant d'encert inicial que l'Atlètic de Madrid només uns mesos més tard aconseguí el major guardó de la seva història, la

Copa Intercontinental, en vèncer a l'Independiente de Avellaneda argentí. “Jo era molt meticulós com a àrbitre, perquè sóc meticulós com a persona. Ferm i just a l'hora de prendre decisions, per la qual cosa em dolgué el que em feren”, postila Diego Balaguer García.

APUNT.

“A Primera no vaig tenir massa problemes, i això que dirigia quinze partits per temporada”.

Diego Balaguer García nasqué a Palma el 27 de novembre de 1933. Quan tenia onze anys se'n va anar a viure a Barcelona amb els seus pares, i deu anys després tornà per fer el servei militar i ja es quedà a Mallorca, on al marge de l'arbitratge treballava com a encarregat d'un magatzem de gèneres de punt i perfumeria. “En 1951 vaig començar a arbitrar . Vaig estar tres anys dirigint partits d'aficionats, dos anys a Primera Regional i de 1956 a 1965 a Tercera Divisió. En 1965 vaig ascendir a Segona Divisió i em vaig mantenir en aquesta categoria fins a 1969 en què vaig passar a Primera Divisió. El meu debut a Primera Divisió fou en 1969 en un Deportivo –Saragossa amb Joan Daniel Pascual i Bartomeu Riera Morro com a jutges de línia. Em vaig mantenir sis temporades en la màxima categoria i la veritat és que a Primera no vaig tenir problemes importants a cap camp. En realitat l'única vegada que jo record d'haver necessitat protecció policial a la sortida fou en un Llevant –Jaén a Segona Divisió”, conta.

Per a mi el millor àrbitre mallorquí ha estat Antoni Rigo. M'agradava el seu tremp i la seva mà esquerra. Jo vaig estar com a jutge de línia de Rigo en un País de Gal·les –Polònia per al Mundial de 1974”, afegeix.

D.N.I

NOM Balaguer García, Diego.

NASCUT A Palma EL 27 –11 –1933.

FETS LLEGENDARIS:

Àrbitre de Primera Divisió.

Entrevista efectuada el 11 de juliol de 1999.

JOAN BALLESTER.

“Als onze anys vaig començar els estudis de batxillerat als Teatins de Palma i hi vaig estar fins que me’n vaig anar a Saragossa per estudiar en un principi de veterinari, carrera que després vaig canviar per la de metge. Sóc l’únic de Muro de la meva “quinta” que tinc estudis universitaris i això ho he d’agrair als meus pares, que foren uns avançats al seu temps perquè consentiren vendre part dels seus béns per a què el meu germà i jo tinguéssim estudis. Això es diu tenir una visió de futur, en aquella època no era gens corrent donar estudis universitaris als fills”.

De justícia és l’agraïment d’en Joan Ballester vers els seus pares, Miquel Ballester Ramis i Caterina Moragues Carbonell. A l’època, amb una societat mallorquina tancada en si mateixa com el caragol a la seva closca. L’agost de 1947 en Joan Ballester gaudeix llegint a Última Hora una notícia que l’extasia: “En Guillem Timoner s’adjudica el títol de campió d’Espanya de fons en pista el 9 d’agost i set dies després aconseguix el nacional de velocitat”. En Guillem Timoner rebria la mateixa nit que en Ballester el “Cornelius Atticus”, la major distinció autonòmica per tota una vida dedicada a l’esport.

“En 1951 me’n vaig anar a la Universitat de Saragossa i quan vaig acabar la carrera vaig tornar a Mallorca a fer el servei militar. Em destinaren a Sanitat i vaig fer tot el servei a l’Hospital Militar, el que em féu adquirir una gran experiència com a metge. Després cada quatre mesos anava un mes de metge a la guarnició destacada a Cabrera, el que per a mi, que des dels quinze anys era molt afeccionat a la Caça Submarina, era una meravella”, conta.

En Joan Ballester hauria estat, i és, sens dubte, un gran metge estomatòleg, però el que l’ha realitzat com a persona ha estat l’esport en general, ja que arribà fins i tot a jugar a futbol com a defensa en el Club Esportiu de Muro i a la selecció universitària de Saragossa que es proclamà campiona d’Espanya en els Jocs Universitaris de 1953 a Barcelona, però on ha destacat ha estat en la caça submarina, esport que en la seva faceta de practicant i capità seleccionador nacional és un dels seus màxims exponents.

“Un dia d’estiu de 1952, crec que era agost, vingueren a Can Picafort dos grans especialistes de caça submarina, Mateu Noguera i Bartomeu Pol. Els acompanyava D. Bartomeu March perquè havien de provar les primeres ampolles d’oxigen que arribaren a Mallorca i després a caçar un poc. Em convidaren a acompanyar-los i vaig caçar més peixos que ells.

M'aconsellaren que anés al campionat de Balears de Caça Submarina i per sorpresa meva i també la de tots vaig guanyar el títol. El meu pare no s'ho podia creure quan li ho vaig contar. Amb vint anys ja vaig anar al campionat d'Europa de Setri (Itàlia) i cap endavant. Tinc la llicència federativa des de 1952 sense interrupció, he estat el submarinista que compta amb el major nombre de llicències de Caça Submarina de tota Espanya i probablement de tot el món”, conta amb orgull. “En un esport minoritari com la Caça Submarina no es guanya res material, al contrari, la seva pràctica et costa doblers i sacrifici personal, però jo em sent orgullós i feliç d'haver-me dedicat a això”, afegeix.

Acabat el servei militar en Joan Ballester es matricula a la Universitat Complutense de Madrid per fer l'especialitat d'Estomatologia. És 1962. Palma encara impressionada per la meravellosa rebuda que ha dispensat a na Maruja García Nicolau, una dependent a d'un supermercat de Son Cotoner que el 2 de juny s'havia proclamat a Beirut “Miss Europa”. A Madrid no es parla d'altra cosa que del triomf de l'Atlètic de Madrid davant els italians de la Fiorentina a la final de la Recopa i de l'inici de la construcció d'una de les obres d'enginyeria civil més ambiciosa de l'època, el túnel de Guadarrama, que comunica per carretera les províncies de Segòvia i Madrid.

“La meva gran il·lusió era anar al campionat del món que se celebrà en 1963 a Río de Janeiro, però no em seleccionaren, i va ésser tan grossa la meva decepció que vaig decidir retirar-me de la Caça Submarina. Quatre anys després em cridaren per a ésser capità seleccionador de l'equip espanyol que havia de participar en el campionat d'Europa celebrat a Cabrera, aigües que jo coneixia bé. Guanyà Joan Gomis. De 1969 a 1978 vaig ésser seleccionador de Balears de Caça Submarina i durant aquest temps els submarinistes de la nostra comunitat aconseguiren la victòria en la totalitat dels campionats d'Espanya disputats. En 1989 tornaren a oferir-me el càrrec de capità i seleccionador nacional i vaig acceptar. Puc presumir d'ésser l'únic capità que el seu equip ha fet sempre pòdium en els campionats, inclosos dos títols mundials conquistats en 1994 a Ilo (Perú) i en 1996 a Gijón (Espanya), en 1993 a Peniche (Portugal) i en 1995 a Illa Salina (Itàlia)”, postil·la.

APUNT.

Primera insígnia d'or i brillants de la Vila de Muro.

La gran obra d'en Joan Ballester, de la qual se sent més orgullós, empès pel seu gran amor al seu poble, és haver organitzat en 1985 el campionat del món de Caça Submarina Muro 85. La darrera gran oportunitat aprofitada a més a més per en Josep Amengual per aconseguir el seu tercer títol de

campió del món. No hi ha doblers en el món per pagar al doctor Joan Ballester Moragues la doble satisfacció. Per una banda l'èxit en tots els sentits que suposà el Mundial Muro 85 i per altra que fos un mallorquí i amic, Josep Amengual, el guanyador absolut. "En efecte, el més gran que m'ha ocorregut ha estat que sortís tan bé el Mundial de Muro i a més a més per a major glòria que el guanyés en Josep Amengual", assegura. En Joan Ballester com a esportista ha estat una vegada campió de Balears a títol individual, quatre vegades campió d'Espanya (1958, 1961, 1962 i 1963), per equips i una vegada campió d'Europa (1954) també per equips. En Ballester ha rebut al llarg de la seva vida moltíssimes distincions entre aquestes el Trofeu "Cornelius Atticus", però cap representa tant per a ell en l'aspecte afectiu com el fet d'haver rebut en 1986 la primera insígnia d'Or i Brillants de la Vila de Muro.

D.N.I

NOM Ballester Moragues, Joan

NASCUT A Muro EL 16-1-1934

FETS LLEGENDARIS:

- Campió d'Espanya, d'Europa i del Món (com a capità seleccionador) de Caça Submarina.

Entrevista efectuada el 11 de març de 2001.

JOSEP RAMON BERMELL.

La temporada 1981-82 de la Primera Divisió del futbol espanyol es recordarà per diversos motius puntuals. D'índole general per la conquesta del títol per part de la Reial Societat, que tenia n'Arconada com a sant i senyal, el segrest de l'ariet del Barcelona Enrique Castro 'Quini', el debut del mexicà Hugo Sánchez a l'Atlètic de Madrid, del danès Lauridssen a l'Espanyol, l'anglès Laurie Cunningham en el Reial Madrid i l'espantada

de la banqueta del Betis abans del començament de la temporada de Luis Aragonés per culpa d'una crisi nerviosa.

En l'aspecte domèstic, per a major glòria del futbol mallorquí, que en un altre temps fou competitiu, la temporada 1981-82 també es recordarà pel debut en l'elit del palmesà Josep Ramon Bermell Sabater. “Vaig debutar en el Vicente Calderón front a l'Atlètic de Madrid l'11 d'abril de 1982. Ho record molt bé, data inclosa, perquè fou durant la jornada de vaga promoguda per l'AFE i en la qual el València alineà juvenils i alguns jugadors del filial, com jo”, puntualitza Bermell abans d'afegir: “L'Atlètic es presentà amb l'equip titular, perquè es jugava molt en aquest encontre, i ens guanyà per 2 –1: Hugo Sánchez marcà els dos gols.”

D'aquesta manera començà la llarga i reeixida carrera de Josep Ramon Bermell a Primera Divisió. Nascut a Palma el 26 de març de 1962, el seu pare, Josep Bermell Navarro, nascut a València, fou porter del Mestalla i de l'Atlètic Balears. “Jo estudiava a La Salle i jugava en els juvenils del col·legi, un equip que fou el primer de Mallorca a jugar la Lliga Nacional de Juvenils, la qual cosa permetia que se'ns veiés a València o Barcelona, per exemple”, diu. “En aquell juvenil de La Salle el meu pare era l'encarregat d'entrenar els porters, i això fou un gran avantatge per a mi. El meu pare m'ensenyà molt, i si vaig arribar a ser porter de Primera Divisió en gran part li dec a ell”, afegeix en Bermell.

Els testos s'assemblen a les olles. En Bermell pare era magnífic davall els tres pals. Un porter segur i tranquil, a qui li mancà sort quan estava en el Mestalla per fer el salt al primer equip del València. Bermell fill heretà les mateixes virtuts, ornades amb un toc personal especial: una agilitat de pantera. Uns reflexos increïbles que el dugueren a triomfar a Primera Divisió. “De la Salle vaig passar al Mestalla i en això el meu pare no va influir per res. El Mestalla era a Tercera Divisió i allí vaig coincidir amb gent de la categoria de Robert, Voro, García Pitarch o Ribes que amb el temps triomfarien a Primera Divisió. Vaig notar molt el canvi, per això em costà arribar a ser titular i desbancar dos excel·lents companys que eren Tapias i Llopis”, conta un Bermell que fou titular del Mestalla tota la temporada 1981-82, a excepció d'un partit, el que jugà a Madrid contra l'Atlètic en decidir el València alinear juvenils durant la jornada de vaga dels futbolistes professionals. “Aquella temporada 1981-82 el València tenia com a porters Manzanedo, Pereira, Sempere i Balaguer, per la qual cosa era una missió impossible per a mi. Per a la temporada 1982-83 Pereira se'n va anar a l'Atlètic de Madrid i jo vaig ocupar el seu lloc en la plantilla del primer equip. Seguia tenint per davant Manzanedo, Sempere i Balaguer, però això sempre seria el meu destí a Primera Divisió: tenir una gran competència per ser titular”, assegura. “A tots llocs hi havia una enorme competència. Una vegada em cridaren a la selecció Sub 21 que

s'havia d'enfrontar a Itàlia, però jugà Andoni Xubizarreta. Sempre vaig tenir grans porters enfront", afegeix.

"En el València vaig estar sis temporades, en què hi hagué de tot. Anys bons, com el que arribàrem a la semifinal de la Copa de la UEFA, o l'any en què jo acabava contracte que baixàrem a Segona Divisió. La meva opinió és que el fet de baixar a Segona fou una gran sort perquè allò fou un revulsiu que canvià les caduques estructures del València i el club es modernitzà", assegura Bermell, que seguí a Primera Divisió però en el Cadis. "Me'n vaig anar al Cadis, on estaria sis temporades més. Allí em vaig trobar un ambient de vestidor totalment distint, agradable, i per a mi el bon ambient fou el causant que el Cadis es mantingués a Primera Divisió tot aquest temps que hi vaig estar. Hi havia grans jugadors com 'Mágico' González, Pedraza, Mario Cabrera i Juan José, entre altres molts. A la porteria hi havia també molta competència: érem Jaro, Szendrei i jo", conta. "Del Cadis me'n vaig anar al Saragossa, però allí no vaig arribar a jugar ni un minut de la Lliga, perquè el porter titular durant tota la temporada, tots els minuts, fou Andoni Cedrún", diu. "Vaig decidir tornar a casa i com no vaig arribar a un acord amb el Mallorca vaig penjar els guants per dedicar-me a l'advocacia", postilla.

APUNT.

Tretze anys a l'elit del futbol espanyol.

Només Miquel Àngel Nadal supera en Josep Ramon Bermell, a Mallorca, en temporades jugades a Primera Divisió. Bermell pot presumir d'haver jugat a l'elit tretze temporades, dues més que Tomeu Llompart. "Tretze anys a Primera Divisió donen per a molt, fins al punt de fastiguejar-te i deixar-ho, que és el que em va ocórrer a mi després de la nefasta temporada número tretze, en el Saragossa, on no vaig tenir ni una sola oportunitat. En el València vaig jugar quaranta-set partits en la màxima categoria i cent vint-i-sis en el Cadis. Això a la Lliga, però també vaig jugar competició europea i Copa d'Espanya amb el València i amb el Cadis", conta un Bermell que de tornada a Palma obrí un bufet d'advocat i avui és un dels més afamats experts en Dret Civil. "A més d'exercir l'advocacia, duc l'escola de futbol de La Salle i entrén porters de La Salle i Sant Francesc", afegeix. Durant la seva dilatada carrera Bermell va tenir molts entrenadors. "Guard bon record de tots, però especialment de Di Stéfano, Mestre, Pasieguito, Roberto Gil i Miljan Miljanic. Quant a jugadors vaig tenir enfront els millors de l'època, amb especial menció pel seu perill Quini i Santillana."

D.N.I

NOM   Bermell Sabater, Josep Ramon.

NASCUT A   Palma   EL 26 -3 -1962.

FETS LLEGENDARIS:

Futbolista de Primera Divisió.

Entrevista efectuada el 21 de gener de 2001.

GABRIEL BORDOY.

La temporada 1969-70 de la Primera Divisió del futbol espanyol es recordarà per la retirada de jugadors 'històrics' com Olivella i Rivilla i la incorporació a l'elit d'altres de la talla de Benito i Marcial Pina. O pel debut com a seleccionador nacional de Ladislao Kubala.

També serà recordada pel fet inusual que el Deportivo de La Corunya, que acabaria baixant a Segona, sense que s'hagi d'establir cap relació entre causa i efecte, incorporà a la seva plantilla tot d'un cop cinc jugadors de Tercera Divisió, i a més de l'Atlètic Balears: els defenses Parma i Sancho, el centrecampista Bordoy i els davanters Tomás i Tauler. La plantilla del Deportivo aquesta temporada 1969-70 a Primera Divisió (i això s'ha de destacar perquè qui més jugadors aportava era l'Atlètic Balears), va estar integrada pels següents jugadors:

Porters: Joanet, Giráldez i Cholo I.

Defenses: Bellod, Luis, Cholo II, Gaona, PARMA i SANCHO.

Centrecampistes: Sertucha, Manolete, Domínguez i GABRIEL BORDOY.

Davanters: Cortés, Loureda, Beci, José Luis, Cervera, Martínez, Capela II, TOMÁS, TAULER, Berna, Morilla i Juanito.

Però només Sancho (set partits) i Bordoy (vuitanta-cinc), assaboririen les mels de la Primera Divisió amb els colors del Deportivo. El altres tres (Parma, Tomás i Tauler), foren cedits a altres equips.

És més: Gabriel Bordoy durant les tres temporades que va estar a l'elit fou titular indiscutible. Encara queden afeccionats que recorden la seva lluita a l'estadi Riazor.

I és que Gabriel Bordoy Llompart, nascut a Palma el 20 de gener de 1947, ha estat un dels bons jugadors que ha exportat el futbol mallorquí a equips de la Península. De la talla de Tomeu Llompart, d'Antoni Amengual, Joan Forteza, Pere Gost o Pere Taberner. “Des d'allò que puc recordar sempre he jugat al futbol. Vaig començar en els infantils i després en els juvenils del San Javier, per passar a l'Atlètic Balears amb divuit anys. Per cert, quan vaig fitxar pel Balears em donaren trenta mil pessetes de fitxa. Quan vaig arribar a cas i vaig posar els bitllets damunt la taula la meva mare quasi es desmaia: no havia vist mai tants de doblers junts”, conta en Bordoy. “Al mateix temps que entrenava i jugava al futbol a l'Estadi Balear feia hores com a missatger de la Unió Farmacèutica per treure uns dures més”, afegeix.

Els juvenils del San Javier, entrenats per Pau Dols, eren una escola en aquella època, de la qual sortiren per a Primera Divisió els Taberner, Bezares, Sancho i el propi Bordoy. “Vaig estar quatre temporades a l'Atlètic Balears i la veritat és que venia bastant de públic a l'Estadi Balear. Per què ara l'Atlètic Balears gairebé no té suport? Jo crec que és perquè el club sempre ha estat molt mal gestionat i a més acomplexat. L'afecció no, però l'equip i el club tenen complex de secundaris”, diu. “Un dia de primavera de 1969 vingué l'intermediari Luis Guijarro a l'Estadi Balear i aprofitant que l'Atlètic Balears necessitava dos milions de pessetes comprà un lot de jugadors. A mi em volia dur a un equip de la Primera Divisió de Mèxic anomenat Oro de Guadalajara, però al final m'envià amb Tauler, Sancho, Tomás i Parma al Deportivo”, assegura.

El fitxatge pel Deportivo de La Corunya va solucionar molts dels seus problemes econòmics: “Al principi vaig signar per dues temporades, 150.000 pessetes el primer any, 200.000 pessetes el segon i 250.000 pessetes el tercer. Això de fitxa. Després el sou, els solters cobràvem 9.000 pessetes cada mes i 12.000 pessetes els casats. De tots els qui anàrem de l'Atlètic Balears només Sancho estava casat”, conta. “Al principi em costà adaptar-me a la ciutat de La Corunya, molt distinta de Palma, especialment en el clima, però vaig ésser titular d'entrada en el Deportivo i això m'ajudà molt a aclimatar-me amb rapidesa”, afegeix.

Gabriel Bordoy fitxà per tres temporades amb el Deportivo, però n'hi va estar cinc, tres de les quals (1969-70, 1971-72 i 1972-73) a primera Divisió, jugà en aquesta categoria, com ja s'ha dit, un total de vuitanta-cinc partits oficials. Quan debutà a Riazor gairebé no notà el canvi de Tercera a

Primera: “El que més vaig notar a Primera Divisió és la terrible lluita per fer-te un lloc de titular. Jo vaig tenir aquesta sort des del principi, en què vaig començar com a centrecampista fins que un dia Arsenio Iglesias, que era l’entrenador , va haver de col·locar-me de central per necessitat contra el Celta, en el derby gallec, i a partir d’aquest moment sempre vaig jugar en aquesta demarcació de defensa central”, postil·la Gabriel Bordoy.

APUNT.

Un defensa central sobrat de valentia.

Gabriel Bordoy era un mig volant fort i lluitador a qui Arsenio reconvertí en central malgrat la seva escassa envergadura per a aquest lloc: 1’74 d’altura i 72 quilos de pes. El que succeïa és que Bordoy suplía amb decisió i valentia els centímetres que li faltaven per imposar-se per físic. “Era dels centrals més baixos, però la meua qualitat és que mossegava els talons de qualsevol. No m’agrada treure pit perquè sempre m’ha agradat passar inadvertit, però vaig marcar Quini, Santillana i Arieta, per exemple, i mai sucaren. És a dir, l’estatura no fou un handicap per a mi”, diu. “Podria haver estat més anys en el Deportivo, però en un partit contra el Castelló en un mal bot amb Clarés em vaig rompre el turmell. Em desnonaren per al futbol després de cinc operacions en el maleït turmell, però vaig tornar a l’Atlètic Balears”, afegeix Bordoy. “Era 1977 i l’equip es trobava a Preferent, però ascendírem a Tercera i després a Segona B. Vaig penjar les botes per una enrabiada amb el president Jeroni Petro perquè no ens pagava i quan li vaig reclamar em digué que cerqués feina. Vaig deixar el futbol desenganyat perquè sempre he esta complidor i no suportava les injustícies. Des de llavors faig feina a l’hotel Maria Isabel a s’Arenal.”

D.N.I

NOM   Bordoy Llompart, Gabriel.

NASCUT A   Palma   EL 20 -01 -1947.

FETS LLEGENDARIS:

-   Futbolista de Primera Divisió.

Entrevista efectuada el 17 de desembre de 2000.

CABALLERO DE SEGOVIA.

Mallorca és terra de prodigis. Almenys en esport. A qualsevol disciplina sempre destaca un mallorquí. Ara mateix, el palmesà Xavier “Bubi” Sansó Windman és l’únic espanyol que participa amb el seu veler “Old Spice” a la “Vendée Globe”, la volta al món pels Caps d’Hornos i Bona Esperança, d’una duresa i dificultat extrema. Antoni Nicolau amb el seu vaixell “Encís” navega rumb al Carib, Xisco Estarellas amb el “Sirah” enfila l’Atlàntic i Tomeu Quetglas i Josep Maria Rodríguez de la Flor “Jopela” somien amb les seves noves gestes. Són homes d’una pasta especial que, com el nostre personatge d’avui, fan del més alt, més lluny i més fort no només un lema (el lema olímpic), sinó una raó de ser. I d’existir. No conceben la vida lluny de la necessitat de posar-se periòdicament a prova. Andreu Caballero de Segovia Sánchez, nascut a Petra el 30 de novembre de 1943, és l’únic mallorquí, per exemple, que ha corregut a peu la cursa més llarga i més dura del món. París –Gao –Dakar, i no una vegada, sinó dues vegades. Una gesta sense precedents, protagonitzada per un home que fins als quaranta anys no havia fet altra cosa que treballar i que per recórrer dos-cents metres agafava el cotxe. Un home gris que com tants i tants homes grisos havia fet del treball la seva única meta. “Vaig néixer a Petra perquè allí va trobar feina el meu pare, que era un picapedrer arribat de Segòvia. He estat i sóc una formigueta: durant trenta-cinc anys no crec haver gaudit un sol diumenge per a mi. Ara tinc, però ha estat a base de suar-lo. La meva capacitat de treball és inacabable, com ho són les meves condicions d’atleta: no em cans mai. El que passa és que m’agrada més fer feina que córrer, per la qual cosa em prodig poc com a atleta”, sosté n’Andreu, fill d’un picapedrer anomenat Ignacio Caballero de Segovia Fernández que vingué de Segòvia a Mallorca quan era molt nin i es casà amb una palmesana que respon al nom de Victoria Sánchez Gallardo. “Vaig viure a Petra fins als nou anys. No he anat mai a escola. Estic graduat en The Street University, és a dir, l’escola del carrer. Tota la meua vida he fet feina”, diu amb amargor. “He estat mecànic, cambrer, guixaire, picapedrer... Un dia vaig comprar un solar a Palmanyola, el vaig tancar i vaig començar a construir un xalet. La gent que passava per allà els diumenges creien que jo era un bon picapedrer i m’oferien tancar els seus solars. Així em vaig quedar treballant divuit anys a Palmanyola”, afegeix.

Andreu Caballero de Segovia va tenir una infantesa de molt de sacrifici i poc joc. “Com a infantil i juvenil vaig jugar a bàsquet a l’Hispania. Després augmentà la feina de la construcció i ho vaig deixar tot per dedicar-me només a treballar per als altres i, quan tenia un moment lliure, treballava per a mi. Durant trenta-cinc anys no crec que hagi tingut un sol diumenge lliure”, conta qui amb el temps estaria cridat a protagonitzar sonades gestes esportives. “Com entrà en mi l’afecció per l’atletisme? Doncs d’una manera bastant estranya: per recomanació del metge. Als quaranta anys m’operaren d’un genoll i el metge em digué que no hi havia millor rehabilitació que córrer un poquet. Per Palmanyola amb quatre amics vaig començar a córrer, primer fins a s’Esgleieta, després un poc més lluny i així fins que m’entrà el cuquet”, afegeix.

El primer que descobrí les possibilitats atlètiques de n’Andreu Caballero de Segovia fou el doctor Teo Cabanes, que el fitxà pel Fidípides i l’inscriví per a la marató de Nova York. “Vaig acabar en el lloc 1.100, vaig fer un temps dolentíssim de tres hores, però em serví com a experiència. Després vaig anar a la marató de L’Havana, a Cuba, que es correu amb unes condicions de calor tan dures que de cent vint-i-quatre corredors que vàrem fer la sortida només arribarem a la meta dotze. Jo vaig quedar el setè per darrere els quatre olímpics cubans, Antonio Póstigo en aquells temps campió d’Europa el cinquè, i Fernando Piñero el sisè”, assegura qui en 1984 es proclamà campió de Balears de marató en la categoria de veterans i que en els deu anys que es dedicà a l’atletisme aconseguí nombroses victòries a la categoria Màsters, destaquen, entre d’altres, la IX Inca – Palma de gran fons, la segona mitja marató de Calvià, la milla urbana de Manacor i la milla urbana Costa de Calvià. “Tot això em serví de preparació per al meu gran repte: la París –Gao –Dakar, considerada la cursa atlètica més llarga i més difícil del món. Per tant, quan tancava la boutique de moda que tinc a s’Arenal me n’anava corrent fins a Lluçmajor, o fins a Manacor, i tornava. Un dia i un altre dia feia aquest tipus d’entrenament tan dur, perquè volia acabar a totes passades la París –Dakar”, postil·la.

APUNT.

Calor sufocant i rius plens de cocodrils.

Andreu Caballero de Segovia té dos segells de glòria. Un, el fet d’haver corregut dues vegades la prova pedestre més increïble i difícil del món: la París –Gao –Dakar. Un altre, el fet d’haver corregut del 23 de gener al 2 de febrer de 1992 els cent quilòmetres d’ascensió al Kilimanjaro pel costat de

Tanzània. Dues beneïdes bogeries a l'abast físic de molt pocs mortals. "Córrer pel desert és complicat, perquè sofreixes al·lucinacions: jo somiava una vegada que collia figues", conta d'una de les seves experiències. "També una vegada tenia tanta calor que no vaig dubtar a ficar-me en un riu sense pensar que estava ple de cocodrils afamegats", afegeix. Tot és possible a la París –Gao –Dakar, prova que es corre per equips formats per dotze atletes que corren les vint-i-quatre hores del dia sense interrupció i amb relleus cada vint quilòmetres, distància que s'ha de recórrer en una hora i mitja. La primera París –Gao –Dakar que correu el de Petra, fou per la ruta d'Algèria amb un recorregut de 6.600 quilòmetres. La segona París –Gao –Dakar que correu n'Andreu fou per la ruta de Marroc, amb un total de 9.200 Km. "És una experiència única per a un esportista", postil·la Andreu Caballero de Segovia.

D.N.I

NOM Caballero de Segovia, Andreu.

NASCUT A Petra EL 30 –11 –1943.

FETS LLEGENDARIS:

Dues vegades París –Dakar.

Entrevista efectuada el 15 de novembre de 1998.

BERNAT CAPÓ.

Els músics Josep Tauler, Jaume Vallespir i "l'amo en Pep Tofol" li escrigueren pasdobles que parlaven de les seves gestes esportives. El personatge és en Bernat Capó, l'únic d'aquella plèiade de grans ciclistes mallorquins que sorgiren a la postguerra -Gelabert, Gual, Bover, Mas, Trobat, Company, etc.- que acabà una Volta a Espanya pujant al pòdium: fou tercer a la Volta Ciclista a Espanya corresponent a 1948 i que guanyà Bernardo Ruiz, fou segon Emilio Rodríguez i tercer en Bernat Capó, conegut a Muro com "en Bernat Peix". Gesta que va suposar una vertadera empenta per al ciclisme mallorquí,

complementada en aquesta Volta de 1948 amb les quatre etapes que guanyà en Miquel Gual, de Sant Joan, que finalitzaria novè a la classificació general.

Però abans d'arribar a aquest moment de glòria, la vida no va ésser fàcil per a en Bernat Capó, nascut el 1919 en una finca anomenada Son Morey, en el terme municipal de Muro, i pagès des que tenia coneixement No eren temps per malgastar i els llibres els veia en Capó per la nit, que era quan anava a l'escola del poble per no perdre's ni una sola hora de feina de sol a sol. Precisament el fet d'anar i venir de la finca a l'escola amb bicicleta li despertà, a en Capó, les ganes de ser ciclista. I com la majoria de les grans figures, nasqué al ciclisme per casualitat.

“Quan esclatà la Guerra Civil, jo tenia disset anys, em mobilitzaren i m'enviaren al front de Terol, amb la Tercera Divisió de Navarra. Allí vaig estar nou mesos com a assistent d'un alferes anomenat Cristóbal Paus Mascaró, i encara que alguna vegada vaig haver d'usar el fusell per assegurar que no vaig matar a ningú. Tirava a l'aire. Jo no sabia què estava succeint, no entenia res, i del que estava segur és que aquella no era la meva guerra”.

Una vegada llicenciat definitivament, en Bernat Capó, amb 24 anys, es posà a treballar en una fàbrica de bigues de ciment i es reservava els capvespres lliures per preparar-se per a ser ciclista de debò. Per treure profit als entrenaments com a enllaç durant el seu maratonjà servei militar de set anys.

“Abans d'esclatar la guerra jo havia corregut una cursa ciclista que es féu a Muro per Sant Francesc. Vaig quedar vuitè, però vaig ésser el primer classificat del poble. Un cop llicenciat vaig córrer una prova anomenada Gran Premi del Comerç que era quasi una Volta a Mallorca, ja que sortírem cap a Campos i tornàrem a Palma per Valldemossa i Sóller. Vingueren ciclistes bons com Carretero, Olmos i Flaquer, que jo recordi. A Deià s'escaparen en Carretero, que quedà primer i en Flaquer que fou segon, i després va arribar un que ningú coneixia. “És un de Muro”, deia la gent. I era jo, que vaig quedar tercer. Amb el que em donaren em vaig comprar una bicicleta nova.”

Aquest tercer lloc li donà ànims per anar a la Volta a Espanya. La Federació Balear de Ciclisme el va inscriure juntament amb en Miquel Gual, de Sant Joan, i en Gabriel Palmer, d'Andratx. Era 1945, el guanyador absolut fou el gallec Delio Rodríguez, però el paper dels mallorquins fou bo: en Gual acabà quart a la general, en Capó el vuitè i en Palmer el setzè. Un paper molt digne.

“Vaig córrer quatre vegades la Volta a Espanya. En 1945, vaig quedar vuitè, en 1946 vaig haver d'abandonar, en 1948 vaig quedar tercer i en 1950 que a més de concloure setè en la general vaig guanyar dues etapes, la Pamplona –Saragossa i la Mèrida -Talavera de la Reina. Des de la bicicleta

en aquella època es veia a Espanya com el que era un país necessitat de tot.”

A més a més del mal estat de les carreteres hi havia etapes que eren interminables. En 1945, per exemple, en la seva primera participació, en Miquel Gual i en Bernat Capó varen entrar primer i segon respectivament a l'etapa Barcelona –Saragossa de, ni més ni manco, 306 quilòmetres. Invertiren tretze hores. En Bernat Capó guanyà el Gran Premi “Marca” que consistí en una etapa Madrid –Logronyo de 330 quilòmetres! Fins i tot en Bernat Capó conta com a anècdota que durant la cursa el doctor el tractava d'un furóncol molest. En Capó es baixava els calçons i sense aturar-se de córrer ni baixar-se de la bicicleta el metge s'acostava amb el cotxe i li posava la injecció de penicil·lina. Massa sacrifici i mal compensat econòmicament.

“Les primeres pessetes que vaig guanyar com a ciclista professional les vaig dur a Muro. Crec que foren mil duros i qui tenia mil duros en aquells temps era un senyor. En 1950 ja vaig entrar en un equip anomenat Pirelli amb en Bernardo Ruiz, Delio Rodríguez i en Serra amb el qual vàrem guanyar la meitat de les etapes de la Volta a Espanya i ens repartírem 50.000 pessetes. Allò sí que donava gust.”

Després de molts d'anys de no participar a la gran ronda francesa, Espanya envià un equip al Tour de França de 1948.

Aquest equip estava format per Julián Berrendero, Bernat Capó, Dalmacio Langarica, Julio Rodríguez, Bernardo Ruiz i Josep Serra. Malgrat la qualitat individual de tots aquests, varen fer el ridícul: “Era un gran equip, però ni teníem direcció ni estàvem preparats per córrer el Tour. Les nostres bicicletes eren quatre “carros” i ens retiràrem tots. Jo em vaig retirar a la primera etapa i va ésser la meva primera i única experiència, mala experiència, en el Tour de França.”

En 1954, amb trenta-cinc anys d'edat, en Bernat Capó va penjar la bicicleta. Era el moment d'invertir el guanys per tantes hores de sofriment com a ciclista professional. Va posar un bar en el carrer dels Oms de Palma, el Bar Novedades, i el va regentar durant tres anys. Després va tornar cap allò que de debò entenia i muntà un negoci de venda de bicicletes i després de motos. Així sorgí Casa Capó. Les primeres Mobylettes que es varen vendre a Mallorca sortiren de la seva tenda i amb l'exclusiva per a la venda de la moto “Derbi” el seu negoci va prosperar. Avui en dia viu de rendes.

APUNT

Les etapes més destacades d'una llarga carrera.

En Bernat Capó va aconseguir moltes i importants victòries al llarg de la seva dilatada carrera com a ciclista professional. Encara que s'incorporà tard al ciclisme professional per culpa dels set anys que va haver de complir de servei militar, va tenir temps per erigir-se en un dels ciclistes més importants del seu temps. Un temps difícil, d'enorme esforç, temps de gran sacrifici, poc compensat econòmicament a més a més, però ric en triomfs i glòria esportiva. Temps heroics, dels que en Bernat Capó conserva moltes cicatrius, esquinçalls de pell deixats en unes carreteres moltes vegades infames, però que l'enriquieren en experiències i en títols. Encara es podrien destacar altres, gestes, les més importants d'aquest mallorquí llegendari són:

- Volta a Burgos, 1946.
- Volta a Mallorca, 1946.
- Campió d'Espanya de Fons en carretera, 1947.
- Volta a Tarragona, 1948.
- Volta a Madrid, 1949.
- Una etapa del Circuit del Nord, 1945.
- Una etapa del Gran Premi "Marca", 1947.
- Una etapa de la Volta a Catalunya, 1949.
- Dues etapes de la Volta a Espanya, 1950.
- Una etapa de la Volta a Catalunya, 1951.
- Una etapa de la Volta a Portugal, 1951.

D.N.I.

NOM: Plomer Capó Bernat.

NASCUT A : Muro EL 20-10-1919.

FETS LLEGENDARIS:

- 3r. Volta a Espanya 1948.
- Rècord de l'hora 1947.
-

Entrevista efectuada el 26 de novembre de 2000.

JOAN CLADERA.

Coses de la vida. La temporada que Joan Cladera volia menjar-se el món, l'Atlètic de Madrid, amb Luis Aragonés com a canalitzador del joc d'aquest equip, aconseguia el seu cinquè títol de Lliga i el Reial Madrid es feia a Brussel·les, davant del Partizán de Belgrado amb la seva sisena Copa d'Europa, amb un Puskas que quan notà que perdia velocitat a causa dels anys es queixava que mentre ell mirava la pilota el contrari ja li havia llevada dues vegades. "El futbol s'ha convertit en un niu de borinots", sentencià el genial hongarès abans de penjar les botes i entrar a l'Olimp de les velles glòries.

La temporada que Joan Cladera volia menjar-se el món, la 1965-66, el Barcelona havia fitxat Gallego (Sevilla), Müller (Reial Madrid) i Zaldúa (Osasuna), el Saragossa seguia amb els '5 magnífics' (Canario, Santos, Marcelino, Villa i Lapetra); l'Elx amb els mallorquins Llompart, Julià Mir i Forneris que es relacionaven amb els grans i el Betis s'havia reforçat amb Zacarizo, del Màlaga, Juan Santisteban i Enrique Mateos, del Reial Madrid, i... Joan Cladera, de l'Atlètic Balears! Aquella temporada, en definitiva, Betis i Mallorca baixaren a Segona Divisió, encara que l'aventura a Primera Divisió del nostre personatge s'acabà molt abans. Concretament, el 3 d'octubre de 1965 a la Creu Alta front al Sabadell. El que hagués pogut ésser el dia més feliç en la vida de Cladera es convertí en un via crucis: "Per treure una pilota que anava a esmunyir-se vaig posar el peu malament i em vaig produir un esquinç al tendó d'Aquil·les. Vaig acabar el partit, que per cert vàrem perdre per 4 -1, i de tornada a Sevilla el metge del club em digué que era un esquinç i m'infiltrà amb cortisona. Allò se m'infectà i a punt vaig estar que m'haguessin de talla la cama dreta ja que es produí gangrena", es lamenta Joan Cladera, tercer mallorquí curiosament víctima del malefici de jugar a la Creu Alta. Primer Cladera, després Taberner i llavors Joan Colom signaren el seu adéu al futbol d'elit mentre jugaven contra el Sabadell. "La gangrena em reduí la mobilitat del turmell i el Betis em donà permís per viatjar a Palma per Nadal. Dins l'avió allò es posà pitjor i em varen haver de treure d'aquest amb una cadira de rodes i el doctor Eduard Jordà m'operà a la Creu Roja. Una vegada operat, el doctor Jordà em pronosticà que quedaria invàlid d'aquella cama, però jo sóc de sa Pobla, molt caparrut, i en un temps que no hi havia rehabilitacions a base de suor i llàgrimes vaig aconseguir tenir mobilitat articular, fins al punt que vaig continuar jugant. Els dos primers anys sofrint el que crec que no ha sofert ningú en el futbol. Només per fer moure qualque cosa amb la punta dels dits del peu plorava de dolor. Vaig aprimar-me dinou quilos en menys d'un mes, a causa del dolor que tenia que m'impedia menjar", afegeix.

Joan Cladera és un exemple de constància. Li digueren que no tornaria a jugar a futbol quan tenia 22 anys i a força d'enormes sacrificis aconseguí seguir jugant fins els trenta-un anys. La seva força de voluntat pot figurar en el llibre Guinness. “Si en el món del futbol admir algú és José Antonio Camacho, no perquè jugués en el mateix lloc que jo, sinó perquè va estar dos anys lluitant i sofrint per tornar als terrenys de joc, i això només ho pot entendre algú que hagi sofert el mateix”, diu Joan Cladera, que almenys li queda l'orgull de poder dir que ha estat un dels millors jugadors de l'Atlètic Balears a Segona Divisió, abans de la seva lesió, i jugador de Primera Divisió, fet que aconseguixen molt pocs mallorquins. “Estic molt orgullós d'haver arribat on vaig arribar, perquè ho vaig fer tot sol, sense padrins i a base de sacrifici”, assegura.

Perquè Joan Cladera Mir, nascut a sa Pobla el 6 de febrer de 1943, fill de Joan Cladera Payeras, que regentava un taller de bicicletes, i Paula Mir Comas, fou algú en el futbol illenc malgrat l'oposició familiar. “La meua mare no volia que jugués al futbol perquè preferia que tingués un ofici i em guanyés la vida tranquil·lament. Però jo jugava, i amb divuit anys vaig jugar la mateixa temporada amb el Juvenil ‘Poblense’ a Tercera Divisió i Atlètic Balears a Segona Divisió”, conta. “Abans de fitxar per l'Atlètic Balears vaig estar a prova en el Barcelona, després el Reial Madrid em volgué fitxar i oferí 300.000 pessetes per mi i el president del Balears, Sebastià Grimalt, em féu la punyeta perquè en lloc de tres-centes mil va demanar un milió de pessetes i allò era una animalada”, afegeix. “Duia tres temporades a l'Atlètic Balears quan em fitxà el Betis, que estava a Primera Divisió. Havia de signar per tres temporades, però la lesió, la mort del president Benito Villamarín i el descens de l'equip motivaren que no em renovessin”, postilla Cladera.

APUNT.

Quan un dia es torna maleït.

Joan Cladera recorda com si fos avui aquell “maleït” 3 d'octubre de 1965 a la Creu Alta. Recorda que Martín Francisco, entrenador del Betis, li recomanà tranquil·litat davant el seu debut en la màxima categoria del futbol espanyol. Cladera va estar tranquil i el jugador que ell vigilava, l'extrem Valls, no marcà aquest dia: enfront tenia un defensa d'un enorme futur segons els entesos.

Però la desgràcia és un fusell amb ulls i aquest dia fatídic fou cruel amb Cladera, que va tenir debut i comiat a Primera. Per a la història queda el Sabadell, 4 (gols de Morollón i Noya, tres), Betis 1 (Delafuente). Amb arbitratge del valencià Lloris, els equips formaren així:

SABADELL: Martínez, Isidro, Sertucha, Pedreño, Torrent, Arqué, Valls, Muñoz, Morollón, Noya i Navarro.

REIAL BETIS: Carmet, Grau, Moreno, Cladera, Quino, Montaner, Delafuente, Azcárate, Ansola, Pallarés i Zacarizo.

“D’aquest partit, alguns ja han mort. Del Betis, els meus companys Moreno, un mallorquí d’adopció que jugà en el Mallorca i Atlètic Balears, i Ansola, que jo sàpiga. Així és la vida”, manifesta Cladera.

D.N.I

NOM   Cladera Mir, Joan.

NASCUT A   Sa Pobla   EL 6 -2 -1943.

FETS LLEGENDARIS:

- Jugador de Primera Divisió.

Entrevista efectuada el 18 de juliol de 1999.

JOAN COLOM.

“Tota la meva infantesa la vaig passar somniant a ficar gols. Em mereixia, per tant, tenir un moment de glòria”, conta. Totes les persones tenen dret a tenir el seu petit moment de glòria, el que normalment em deia en Llorenç Moyà Gilabert de la Portella “Aquesta mica d’il·lusió convertida en realitat”. Per a en Joan Colom, a més a més, el seu moment de glòria li serví per entrar en la història de l’esport al qual sempre havia dedicat tot el seu afany, el futbol, que aprengué dedicant-li hores i hores de restar sense alè sobre l’era de la finca dels seus pares a Consell, una finca anomenada Ca Na Buc.

Perquè aquell dia, 12 de març de 1968, mentre a l’estadi de la Condomina es cantaven els seus gols, el nom de Colom cresqué fins a convertir-se en una llegenda. Perquè mentre a Primera Divisió, des de 1932, trenta jugadors han marcat cinc gols en un sol partit, i fins i tot alguns com Zarra,

Campanal i Echevarría han repetit la gesta, a Segona Divisió d'Honor és el moment de dir que el rècord segueix estant en els set gols que Agustín Sauto Arana, més conegut com "Bata", li marcà al Barcelona a Sant Mamés el 8 de febrer de 1931. Aquest dia guanyà l'Atlètic de Bilbao als blaugrana per 12-1. Bata comparteix el rècord absolut de gols en un sol partit a Primera Divisió amb Ladislao Kubala, qui baté fins a set vegades el porter de l'Sporting de Gijón a Les Corts el 10 de febrer de 1952.

A Segona Divisió, tanmateix, tan sols dos il·lustres mantenen l'escletxa oberta en la melodia del gol. Per un costat hi ha la marca absolutament còsmica de Pedro Bazán Romero, que marcà a la Rosaleda a l'Hèrcules d'Alacant nou gols el 20 de març de 1949. I els cinc gols que marcà Joan Colom a La Condomina, quan era jugador del Múrcia, al seu anterior equip: "El dia del Constància vaig tenir sort. Vaig ficar cinc gols jo, tots de jugada, cap de penal, però cada vegada que marcava tenia sentiments contraposats. Per una banda estava content, perquè el gol era l'objectiu dels meus esforços, i per altra em sentia trist perquè a qui marcava els gols era al Constància, l'equip que m'obrí les portes del futbol professional", diu Colom.

1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0... De sobte, La Condomina esclatà d'alegria i el públic posat dempeus, corejà el nom d'en Colom fins que aquest desaparegué pel túnel dels vestidors. Tots coincidien que en aquell partit s'havia escrit una brillant pàgina de la història del futbol. En Colom entrava en els llibres. "Vaig néixer a Consell el 13 de gener, dia de sant Hilari. Sóc el major de cinc germans, ja que darrere meu vénen Cosme, Lucas, Maria i Onofre. De nin vaig estudiar poc i vaig treballar molt ajudant els meus pares en les feines del camp. La satisfacció venia l'horabaixa quan ens reuníem tots els nins que podíem o cabíem a l'era. Organitzàvem uns renyits partits de futbol. Així vaig aprendre", conta. "En 1960 em fitxà el Sant Felip. Jo era volant tot terreny. Un set pulmons, que es diu. Als divuit anys em fitxà el Constància d'Inca, que acabava d'ascendir a Segona Divisió. Era la temporada 1963-64. No cobrava res de fitxa, només unes vint-i-cinc mil pessetes en total per a les despeses de desplaçaments. Amb el Constància vaig debutar en Es Cós l'1 d'octubre de 1963 formant línia mitja amb en Llompart. En el Constància hi vaig estar quatre temporades. Després em fitxà l'Atlètic de Madrid, que em cedí al Múrcia perquè em tocà fer el servei militar a Alcantarilla", afegeix.

En el Múrcia destacà el futbol impetuós d'en Joan Colom, un ariet tot punt d'honor que aquesta temporada 1967-68 s'encebà especialment amb els equips illencs. Marcà cinc gols al Constància i altres dos gols al Mallorca, que havia ascendit a Primera Divisió, em reclamà l'Atlètic i aconseguí la meva cessió. Allò m'alegrà molt perquè tenia ganes de tornar a l'illa.

Estava deprimit, tenia al·lota i ganes de casar-me. La prova és que vaig venir al Mallorca pel juny de 1969 i pel juliol de l'any següent em vaig

casar amb na Caterina Fiol Carrasco. Tenim dues filles: Caterina o Begonya” conta un Joan Colom que passà a engrandir la llista de mallorquins que han jugat amb el Reial Mallorca a Primera Divisió, i que són, a més d’ell, Sans, Forteza, Mir, Martí Mora, Caldentey, Moreno, Fiol, Salom, Company, Gost, Pont, Oliver, Puig, Parera, Sánchez, Cifre, Roselló, Amer, Morey, Crespí, Nadal, Pep Bonet, Molondrdó, Marcos, Vidal, Molina, Soler i Pep Gálvez. “Vaig fitxar amb molta d’il·lusió pel Mallorca, però una greu lesió soferta en el camp del Sabadell precipità el meu adéu. Després de l’operació ja no podia pegar amb potència a la pilota, el Mallorca perdé la categoria i a més no em volien pagar. Com tenia 29 anys vaig voler enganyar-me a mi mateix i vaig fitxar per l’Atlètic de Balears, però com la cama no em responia als tres mesos vaig rescindir el contracte i vaig penjar les botes”, postil·la.

APUNT.

El Consell el salvà de la depressió per la retirada.

La retirada, encara que obligada per una lesió, fet freqüent en el món del futbol, fou traumàtica per a en Joan Colom. Una depressió el dugué a estar més d’un any sense practicar cap tipus d’esport i encara que en aquest temps el Salamanca s’interessà per ell no tingué el coratge per a tornar al futbol professional. Tanta sort que en Joan Pol Paracuellos, un dels millors batlles que ha tingut Consell, desaparegut també traumàticament a causa d’un accident de circulació, el convencé per a què es posés al capdavant d’un ambiciós projecte del Club Esportiu Consell: “M’il·lusionà el projecte del Consell, perquè aquell equip, del qual jo tenia llicència d’entrenador – jugador, coincidírem molts dels que quan érem nins aprenguérem a jugar al futbol sobre l’era de casa meva. Allí hi havia, sobrepassada la trentena, els Miquel Morro, Miquel Campins, Jaume Sans, Jaume Company, Gabriel Amengual i Bernat Busquets. Després vaig entrenar el Selva, Llosetense i l’Espanya de Lluçmajor, per tornar al Consell, on em retiraria”, conta en Colom.

En Joan Colom és el mallorquí que més gols ha marcat en un sol partit a les dues primeres categories del futbol espanyol. Tot un honor per al de Consell.

D.N.I

NOM   Colom Deyà, Joan.

NASCUT A Consell

EL 13-1-1945.

FETS LLENDARIS:

- Autor de cinc gols en un partit de Segona Divisió.

Entrevista efectuada el 9 de maig de 1999.

GABRIEL COMPANYY.

“Que a un poble tan petit com Sant Joan nasquessin tres ciclistes com Gual, Karmany i jo ho relacionaria amb la situació geogràfica del poble, incomunicat i en el centre de l’Illa, amb un ambient molt tancat i familiar, encara que sa. L’alt nivell de vida d’ara no permet que a Mallorca surtin ciclistes com a la meva època. Llavors havíem d’escapar corrent de la fam. Ara hi ha massa facilitats per a tot”, assegura qui pot presumir d’haver estat un dels corredors més importants d’Espanya durant la segona meitat de la dècada dels anys cinquanta.

Res feia preveure que seria així. En Gabriel Company era un al·lot com la resta de la seva època, escola fins als tretze anys i després a fer feina al camp, que era la sortida en aquell temps per a la majoria. El que ocorre és que l’exemple del seu germanastre Miquel Gual, convertit en un ídol, l’empenyé vers el ciclisme professional. Una professió de molt de patiment, però en la qual almenys es manejaven algunes pessetes.

“Com era el petit d’una família de nou, la meva mare no volia que em dediqués al ciclisme perquè pensava que em moriria d’un esforç. Però a mi m’agradava allò perquè anant i venint en bicicleta del quarter d’Aviació de Son Sant Joan es despertaren en mi les ganes pel ciclisme. A més el meu germanastre Miquel Gual, que havia estat un gran campió, ja era a punt de la retirar-se quan començava jo, i volia seguir el seu exemple”, conta en Gabriel Company.

En Miquel Gual es retirà en 1957 i en Gabriel Company començà el seu recorregut professional en 1951. Encara tingueren temps de trobar-se i de mesurar les seves forces en alguna Volta a Espanya.

“Vaig començar en 1951, però les meves primeres curses foren per dins de Mallorca, fins que un club anomenat Unió Ciclista de Terrassa vingué a cercar-me i em vaig fer professional. Així que el primer triomf com a

professional que tinc comptabilitzat fou el Gran Premi de Martorell (Barcelona), en 1954”, afegeix.

En Gabriel Company era un corredor molt bo a l'esprint. S'escapava de forma espectacular, així ho va demostrar quan va guanyar l'etapa Saragossa –Lleida en la seva primera participació, en 1955, a la Volta ciclista a Espanya. Arribaren prop de la meta de Lleida un grup de setze corredors que s'havien destacat sobre la resta del pilot. Emilio Rodríguez, Oñaederra, Gay, Lauredi, Bergaud, Geminiani, Jarqué, Serra, Saura, Chacón, Schneider, Lazarides, Company, Vivier, Agut i Bauwens es disposaven a disputar el triomf de l'esprint. En Gabriel Company fou el més ràpid i guanyà. Havia deixat la seva targeta de visita. Naixia un nou “rei de l'esprint”, la qual cosa assegurava un altre especialista de la talla del català Miquel Poblet, equivalia a treure el màxim profit possible a la bicicleta.

“A l'any següent, a la Volta a Espanya corresponent a 1956 m'ocorregué una anècdota macabra: em donaren per mort. En l'etapa Valladolid – Madrid, a l'altura d'un poble de Segòvia, anomenat Villacastín, anàvem destacats el francès Dotto, Antoni Gelabert i jo. A en Gelabert li sortí el tubular i caiguérem. Jo vaig quedar inconscient i no vaig recuperar el coneixement fins que una ambulància arribà a l'hospital de Madrid, mentre a les emissores de ràdio em donaven per mort i fins i tot es reberen telegrams de condol”, assegura.

En Gabriel Company admirava el belga Rick Van Looy perquè era ràpid com ell, i confessa que plorà el dia que en Miquel Gual penjà la bicicleta. Conegué la duresa del Tour de França i en un Giro d'Itàlia decidí l'adéu al terrible sacrifici d'ésser ciclista per guanyar-se la vida.

“Em vaig retirar als trenta-un anys. En una etapa del Giro d'Itàlia de 1961 em vaig fer pols un genoll en una caiguda a una voravia plena de graveta. Varen haver d'evacuar-me en helicòpter junt amb Jesús Galdeano, que va caure amb mi. Em digueren que em quedaria coix i ho vaig deixar. El meu sogre fou el qui es va posar més content de la decisió de retirar-me”, conta. “La veritat és que a mi em dolgué el fet de retirar-me d'una manera tan forçada per les circumstàncies, però l'esport té aquestes coses i un esport tan dur com el de la bicicleta, més”, afegeix.

Dos anys abans, pel novembre de 1959, en Gabriel Company s'havia casat amb una dona excepcional, Maria Bauzà Bauzà, amb la qual té cinc fills també excepcionals: Joan, que és metge, Gabriel llicenciat en Empresarials, Rosa, diplomada en Infermeria, Miquel, que segueix la tradició familiar i és agricultor i finalment Margarita, llicenciada en Fisioteràpia per la Universitat de Brussel·les i una de les personalitats espanyoles en aquest àmbit.

“Vaig deixar la bicicleta del tot. Vaig comprar una moto i després un cotxe i em vaig dedicar a ésser pagès. Econòmicament em vaig equivocar

d'elecció, perquè hauria hagut d'haver invertit en turisme, com feia la resta, però espiritualment vaig encertar. Sóc feliç com a agricultor", postil·la.

APUNT.

L'exploració agrícola més important de Mallorca.

En Gabriel Company fou un campió amb la bicicleta i segueix essent campió a la vida. Invertí els seus estalvis per perfeccionar els coneixements agrícoles i ara pot presumir de controlar l'exploració agrícola més important de Mallorca: Un poc més de mil hectàrees on sembra cereals amb preferència blat. En Gabriel Company també en aquest terreny enalteix el nom de Sant Joan, el qual ha convertit amb els seus esforços en el rebost de l'Illa.

"Quan corria la Volta a Espanya, el Tour de França o el Giro d'Itàlia observava des de la bicicleta els adversaris amb un ull i amb l'altre com estava el camp. M'interessava pels sembrats i pel conreu de la terra", conta en Gabriel Company. "Jo venia d'una família pagesa i sempre m'agradà allò, encara que d'al·lot volgués obrir-me camí a la vida fent altres coses. També pot dir-se que he estat pioner en la mescla de llavors fins a aconseguir la més rendible", afegeix.

Recol·lectores, tractors... El millor del mercat al servei d'aquest agricultor de luxe que és en Gabriel Company que ha invertit molts de milions per a què les seves terres produeixin el màxim. Fa de pagès amb la mateixa il·lusió amb la qual corria.

D.N.I

NOM Company Bauzà, Gabriel.

NASCUT A Sant Joan EL 16 -5 -1930

FETS LLEGGENDARIS:

- Campió d'Espanya el 1955.

Entrevista efectuada el 31 de gener de 1999.

CORONADO

El seu pare, Bartolomé Coronado Escarbajal, empresari murcià, va morir amb vint-i-set anys a Àguilas atropellat per un carro carregat de sacs de blat. La seva mare, Isabel Martínez Rabal, cosina de l'actor Francisco Rabal, morí a Palma, on s'havia traslladat amb els seus tres fills, Manuel, Encarna i Àgueda, amb trenta, d'una cirrosi que li produïren les múltiples medicines que prenia per vèncer la hipocondria. Manuel estudià poc temps en el col·legi per a nins orfes d' "Es Miots", a Binissalem. Estant a "Es Miots" començà a pintar amb nou anys i dels nou anys als tretze restaurà un quadre de l'altar major de l'Església dels Agustins, també a Binissalem. En realitat, Binissalem, després Alaró, on va viure un temps, i ara Consell, on té la seva residència, conformen el triangle vital d'aquest pintor de renom internacional que pot presumir d'haver estat un dels pioners del patinatge artístic a Mallorca, a més de campió d'Espanya. "El pare de na Pilar Matas, que era el meu professor de dibuix, em demanà que acompanyés a la seva filla a la pista de patinatge que hi havia a la Plaça Berenguer i Palou. Havia de creuar el barri xinès i jo li feia de carrabina. El cas és que a la Plaça Berenguer i Palou es reunia part de la joventut palmesana de l'època per patinar, m'agradà allò", conta Manuel Coronado Martínez, qui, encara que nascut a Àguilas (Múrcia), el 28 de març de 1942, viu a Mallorca des que tenia cinc anys d'edat i se sent tan mallorquí com el primer. És més: du a la sang el caràcter indòmit i orgullós que sol donar la terra. "La primera vegada que em vaig posar els patins vaig caure de nassos i tots se'n varen riure. Allò em ferí el meu amor propi i em vaig prometre a mi mateix que en un any els guanyaria a tots. I així va ésser: A l'any el campió era jo", afegeix.

1956. Manuel Coronado té catorze anys i s'obri a la vida lliurant com pot totes les energies d'artista. Com a pintor aprenent l'ofici a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma i com a patinador formant part del Club *Patín Olmos*, que era l'únic que admetia homes i dones i el president del qual era el bidell de l'Escola d'Arts i Oficis i pare de na Caterina Homar, la seva primera parella a la pista de ciment. "Patinava perquè em divertia. Era la nostra manera d'entretenir-nos, el que a mi m'ensenyà a resistir els cops del triomf i del fracàs. Fèiem festivals per tots els pobles de Mallorca. Vistes des de la distància a mi em semblen que eren actuacions meravelloses, amb una coreografia excepcional a càrrec d'en Joan Llompart", assegura Manuel Coronado com a corol·lari d'una època que el més notori que havia ocorregut a Espanya era la conquesta de la primera Copa d'Europa per part del Reial Madrid, la concessió del Premi Nobel de Literatura a Juan Ramón Jiménez i el naixement de Televisió Espanyola. L'esport mallorquí seguia

fent sentir la seva veu: En Guillem Timoner passejava el seu mallot arc iris de campió del món i els també ciclistes Miquel Gual, Gabriel Company, ambdós de Sant Joan, i Andreu Trobat, d'Algaida, aconseguien el campionat nacional per regions. En Coronado compleix la seva promesa i es proclama campió de Palma de patinatge artístic.

És el primer pas, i a més important, perquè en Coronado s'ha de guanyar la vida com a maleter a l'hotel Bahia Palace, que en aquella època era el mascaró de proa del Passeig Marítim de Palma i apart que té poc temps per entrenar fa els farcells i se'n va darrere el perfum d'una al·lota sueca a Estocolm. A Palma deixa el patinatge encara a mig fer, amb només dos clubs, el Club *Honderos*, que no admetia homes, i el Club *Patín Olmos*, que era mixt. Quan en Coronado torna de la seva aventura sueca tres anys més tard, carregat d'experiències vitals, els dos clubs s'han convertit en quatre: a aquells que ja hi havia n'hi hem d'afegir el Club *Patín Soledad* i el Club *Patín Las Estrellas*, el més premiat de tots i que tenia na Paquita Miguel com a gran figura. “Amb els quatre clubs el patinatge mallorquí s'enlairà i començarem a dominar el panorama nacional. A més de pioners érem campions. Fou aquella una esplèndida generació de patinadors, entre els que jo record especialment en dones a Pilar Matas, Paquita Miguel, la filla del notari Comas, Antoñita Palerm, Antònia Fayos, Maria del Carme Barceló, les germanes Michèle i Cati Bonnín, Marisa Antón, Barita Cifre, que a més era tan maca que fou Miss Balears, Miguelina Mesquida, Margarita Riera i Antònia Morey, i en homes a Joan Riera, Santos, Melero i Joan Gaita”, diu en Coronado. “Jo mateix, essent ja pintor professional i havent guanyat com a tal el Premi UNICEF en 1967, em vaig proclamar en 1968 campió d'Espanya de patinatge artístic a Salamanca formant parella amb na Marisa Antón. Abans havia estat campió de Palma, campió de Mallorca i campió de Balears moltes vegades”, explica en Manuel Coronado Martínez.

APUNT

Lluita contra una societat mesquina i intolerant.

El patinatge artístic mallorquí dominava el panorama nacional, però els protagonistes d'aquella gesta no comptaven amb cap ajuda. Tot al contrari: els feien totes les traves possibles. Fins i tot un batlle de Palma quan es feia la reforma del Mercat de la Plaça Olivar, no va tenir altra ocurrència que posar la venda de peix en els baixos de la plaça Berenguer i Palou, que era on patinaven els joves de l'època. “L'olor de peix interrompé no poques vocacions de patinadors. Jo record que ens entrenàvem i a vegades vomitàvem de les nàusees”, conta en Coronado.

Però no era aquella olor a peix l'únic entrebanc. N'hi havia una altra molt més profunda: la intolerància de la societat de l'època, que veure un home sobre uns patins li semblava pecat. "Era difícil que patinés un home perquè de seguida et deien marieta. Per això, hi havia pocs homes que tinguessin el suficient coratge per dedicar-se al patinatge artístic. Vaig haver de barallar-me moltes vegades per demostrar la meva virilitat, a la vegada que em motivava a lluitar contra la mesquinesa i la intolerància de la societat de la meva època juvenil.", recorda amb tristesa en Coronado.

D.N.I.

NOM Coronado Martínez, Manuel

NASCUT A Águilas (Múrcia) EL 28-3-42.

FETS LLEGENDARIS:

- Campió d'Espanya de patinatge artístic.

Entrevista efectuada el 22 de novembre de 1998.

ANTONI ESTEVA CORRÓ

Nasqué el dia dels Innocents de 1919. Un 28 de desembre particularment feliç en una casa del matrimoni format per Miquel Esteva Palmer i Magdalena Corró Ferrer. Naixia el seu únic fill, Antoni Esteva Corró, aquell que amb el temps arribaria a ser figura senyera del futbol mallorquí i fins i tot nacional amb el llinatge matern: Corró. Ningú el coneix d'una altra manera. "El meu pare era carrabiner de professió i quan jo vaig néixer estava destinat a Esporles. Per tant, jo vaig venir al món a Esporles, però em sent inquer de sempre. Els meus pares eren d'Inca i jo vaig arribar a aquesta ciutat amb vuit anys d'edat."

En Corró, com la majoria d'adolescents de la seva època, va poder anar poc a l'escola. Estudià un temps amb les monges, va anar uns quants anys a l'Escola Pública, però als catorze anys es posà a fer feina en una fàbrica de sabates, que era llavors la gran indústria d'Inca. “ Tothom treballava el calçat a Inca. El renou de les sirenes que anunciaven l'entrada o sortida de la feina inundava la ciutat. Ara no se senten sirenes, malgrat que es fan sabates encara”, assegura.

Però en Corró estava cridat a fer grans coses en el futbol. Jugava a casa amb una pilota de pedaç, i en el carrer amb qualsevol cosa susceptible de ser empesa amb el peu. Entrà com a infantil en el Constància i als disset anys debutà amb el primer equip. Era un mig centre de luxe. La Guerra Civil el frenà poc temps. “M'enviaren al front de Terol, però quan vaig arribar allí els contraris ja s'havien rendit”. De quina part era jo? En aquells temps tots eren d'en Franco i qui no ho era anava a la presó. Jo no entenia res, i tanta sort que em vaig lliurar aviat per ser fill de viuda”, recorda.

En Corró triomfà en el Constància, al qual va pertànyer des de 1939 fins a 1944, any que va venir a cercar-lo ni més ni manco que el Barcelona. En el vell fortí d' “Es Cós” el Constància va construir la seva pròpia llegenda.

Aquell onze integrat per Company, Germán, Salas, Navarro, Corró, Ordinas, Hernández, Antolín, Sans, Solano i Zamorita era temut dins i fora de l'illa. “No estic segur si ens pagaven cent o cent cinquanta pessetes de fitxa, però m'hi trobava bé. En donaven cinc duros de prima per guanyar, però era feliç defensant els colors d'un Constància que era temut i respectat per tots els llocs”, manifesta en Corró. “Pel juny de 1944 varen venir dos directius del Barcelona a cercar-me i fou com si m'hagués tocat la loteria. M'oferiren dues-centes mil pessetes de fitxa, que era una fortuna. Amb aquell dineral em vaig comprar el solar de la casa on ara visc, aferrada a l'antic camp d' “Es Cós”, afegeix.

El Barcelona comptà ràpidament amb en Corró. Aquella mateixa temporada, la de 1944-45, es convertia en el primer futbolista mallorquí a obtenir un campionat de Lliga. Perquè el Barcelona, entrenat per Josep Samitier, guanyà amb en Corró a les seves files el segon títol de Lliga de la seva història. L'anterior l'havia aconseguit en la temporada 1928-29, curiosament amb en Samitier de jugador.

Quan en Corró arribà al Barcelona l'entitat blaugrana estava presidida per en Josep Vendrell Ferrer, comptava amb vint-i-dos mil socis i jugava els seus partits en el desaparegut camp de “Les Corts”. A més a més, de fitxar en Corró aquella temporada 1944-45 s'havia reforçat amb el goleador Castellón, Basilio, i amb Gonzalvo III, encara que foren Escolà i César, amb quinze gols cada un, les seves grans figures. La plantilla completa estava composta per Velasco, Quique i Valero, porters; Elías, Curta, Calo i Benito, defenses, Raich, Gonzalvo II, Calvet, Sierra, Sans i Corró, en el

centre del camp i Sospedra, Valle, Escolà, Martín, Gonzalvo III, Bravo, Rueda, Basilio, Riba, César i Seguer, davanters.

“Jugar és el màxim que pot passar a un futbolista. Jo vaig tenir aquesta sort. En un principi em costà ésser titular, fins i tot em cediren a l’Hèrcules d’Alacant, on vaig coincidir amb en Tomeu Salas, després en el Gimnàstic de Tarragona, la figura del qual era el menorquí Taltavull, però vaig tornar a “Les Corts” i vaig tenir la sort d’ésser titular en bastants oportunitats. Durant la meua segona etapa en el Barcelona vaig coincidir amb un altre mallorquí, Nicolau, nascut a Sant Joan.”

En Corró, a més de coincidir amb en Nicolau, es trobà a la seva segona etapa de blaugrana amb un porter que havia tingut l’honor de defensar la porteria del Mallorca a la inauguració oficial del Lluís Sitjar, i que amb el temps seria un dels grans porters del país: Antoni Ramallets. “També em vaig trobar amb un futbolista excepcional que començava, Estanislao Basora, un extrem de gran elegància, encara que a qui jo admirava per la seva capacitat en la rematada era en César Rodríguez, un jugador que li disputava a Zarra la titularitat a la selecció”, recorda en Corró, que pel juny de 1950 tornà a Mallorca. “Però no per enrolar-me en el Constància, que havia desaparegut pels deutes, sinó a l’Atlètic Balears. Una lesió de genoll va precipitar la retirada. Tenia trenta-dos anys quan vaig penjar les botes”, afegeix.

En Corró deixà el futbol professional quan encara tenia corda per seguir en actiu. Una lesió de genoll que en aquella època significava quasi segur la retirada prematura. És el que li ocorregué, encara que al seu darrere deixava una llarga trajectòria jalonada d’èxits i d’experiència. “En penjar les botes vaig posar una fàbrica de rajoles i també durant les estones lliures em vaig dedicar a ésser entrenador, un ofici, abans i ara, poc agraït i de molt de sofriment. Vaig entrenar l’equip de Sa Pobla, Binissalem, Constància i Consell. Fet que record amb satisfacció i nostàlgia”, assegura. Antoni Esteva Corró, que com a futbolista tocà la glòria en el Barcelona, viu encara avui a la casa que va poder comprar-se gràcies als diners guanyats en la seva època de futbolista. Ubicada junt al que fou temps enllà el camp d’ “Es Cós”, escenari dels seus primers i ressonants èxits amb el millor Constància de la història.

APUNT

Un fill que fou futbolista, encara que no arribà tan lluny.

En el punt àlgid del seu èxit com a jugador de Primera Divisió, les al·lotes casadores es revolucionaven quan n’Antoni Esteva Corró arribava de vacances a Inca. Però en Corró que ha estat sempre un model de serietat,

tenia al·lota formal i els seus ulls no veien més que per a ella. “Ha estat la dona de la meva vida”, assegura en Corró.

Aquesta al·lota, inquera també, anomenada Maria Salas Beltran, el dugué a l’altar el 16 de juliol de 1947. Les noces foren a Inca aprofitant un període de vacances d’en Corró, a la vegada jugador cedit pel Barcelona al Gimnàstic de Tarragona, que militava en la màxima categoria del futbol nacional.

El matrimoni format per Antoni Esteva i Maria Salas Beltran ha tingut dos fills. En Miquel Esteva Salas, i na Magdalena Maria. Quatre néts (2 i 2), conformen l’actual felicitat familiar.

En Miquel, el fill, sortí futbolista com el pare. Dotat de la mateixa força física, la mateixa voluntat i una tècnica més que acceptable. Seguint a més a més les passes futbolístiques del seu il·lustre pare, en Miquel Esteva Salas jugà amb el Constància, amb l’Hèrcules i va concloure la seva etapa a l’Eivissa. En Miquel ha estat un bon futbolista a qui li mancà fortuna a l’hora de fer el bot.

D.N.I.

NOM: Esteva Corró, Antoni

NASCUT A Esporles EL 28-12-1919

FETS LLEGENDARIS

- Campió de Lliga amb el Barcelona la temporada 44/45.